

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 13

SAYI : 147

MART 1974

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Türkiye'de Standardlaştırma Çalışmalarının Geçirdiği Aşamalar	3
TSE'den Haberler	5-15
Standard Şakaları	16
Standard Söyleşileri	17
Basınçlı Gazlar İçin Çelik Tüpler Standardı	18-19
Patlıcan Standardı	20-21
Standard Dünyasından Haberler	23-25
Uluslararası Bir Sorun Olarak Malların Kalitesi ...	27-28
Summary Of Contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Mart 1974 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ

Bu sayımızdaki başyazıda, ülkemizdeki standard çalışmalarının geçirdiği aşamalar üzerinde durulmakta ve çağdaş standard anlayışına uygun çalışmalar belirtilmektedir. Bugün bütün dünyadaki anlayışa uygun düşen bu anlayış içinde yapılan standartların önemi ele alınmaktadır. Faruk A. Sünter, dünyadaki çalışmalarından da aldığı esintilere dayanan yazısında bir çok gerçeği ortaya koymuştur.

Ay içinde, 4 kez toplanan Teknik Kurul 68 yeni standardı kabul etmiştir. Bunların büyük bir boşluğu dolduracak ana standartlar olduğu kanısındayız.

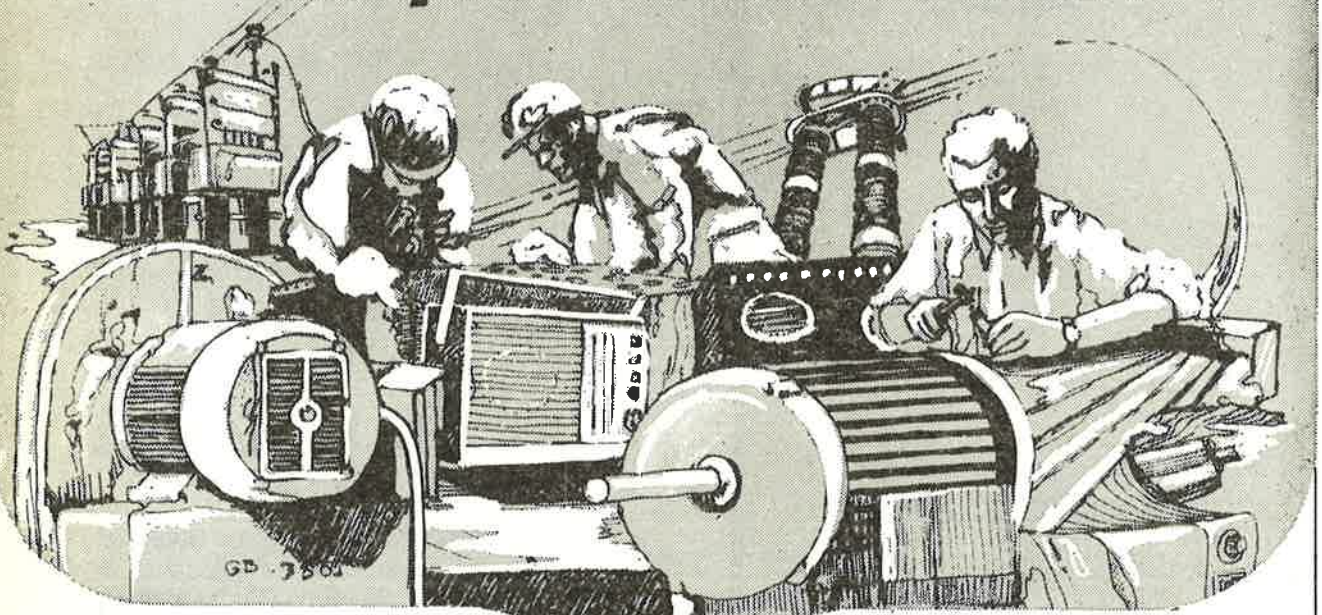
Bu sayımızda da iki karikatür yayınlıyoruz. Fıkra yazarımız M. Ali Oksal bu kez «düzen üzerine» eğilmiş ve standard ile genel düzen arasındaki ilişkileri belirtmiştir.

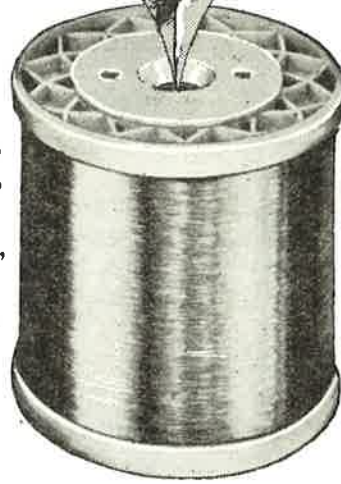
İki standard yazımız yanında A. Thiard'dan yapılmış bir çeviri yazıyı da sunuyoruz. Malların kalitesi üzerine yeni bir görüşe yer veren bu yazı Courrier de Normalisation'dan çevrilmiştir.

STANDARD

Emaye tel gerektiren
Her işe uygun
TSE garantili bir **KAVEL**
emaye bobin teli vardır !

Transformatörlerde,
elektrik motorlarında,
balastlarda, telefon
santrallarının rölelerinde,
radyo ve elektronik
cihazlarda, büyük
bir çoğunluk tercihan

KAVEL emaye bobin
tellerini kullanmaktadır.
KAVEL emaye bobin
tellerinin kalitesi, Türk
Standartları Enstitüsü'nün
Kalite Belgesi ile
tescil edilmiştir.

KABLO VE ELEKTRİK MALZEMESİ A.Ş. İSTİNYE - İSTANBUL TEL: 63 34 00

ADMAR

Türkiye'de Standardlaştırma Çalışmalarının Geçirdiği Aşamalar

Faruk A. SÜNTER

Türkiye'de standardlaştırma konusu, Cumhuriyetle birlikte ele alınmış; İstanbul, Adana Ticaret Odaları gibi kuruluşlarımızın bu alandaki önerileri, 1930 yılında kabul edilen 1705 sayılı, «Ticarette Tağşışın Men'î ve İhracatın Murakabesi ve Korunması hakkında Kanun» ile gerçekleştirilmek yoluna gidilmiştir.

1705 sayılı yasa, standardı yapılacak ya da uygulanacak herhangi bir madde için, kendiliğinden harekete geçemez. Yasa, Hükûmete yetki vermektedir. Hükûmet, söz konusu madenin standardını yapar ve sonra bu «standard tüzüğü», yasal müeyyideleri ile uygulamaya konulur. 1931 yılında İktisat Vekâleti (Ticaret Bakanlığı), standardların hazırlanması görevini, o zamanın «İhracat Ofisi»ne vermiş, Ofis'in hazırladığı tasarılar, her konu için ayrı bir tüzük haline sokularak yürürlüğe konulmuştur.

Bu dönemde standardları Hükûmet hazırlamış; uygulamayı, yâni standard denetlemelerini Ticaret Odalarına (Özel kesime) bırakmıştır.

1936 yılına kadar devam eden bu düzenin, denetleme yönünden bazı sakıncaları görülmüş ve 1705 sayılı Yasaya ek olarak çıkarılan 3018 sayılı Yasa ile standardların hazırlanması, tüzükler haline sokuluşu ve ihraç kapılarımızdaki standard denetlemelerinin tümü ile ilgili sorumluluklar, İktisat Vekâleti'nde kurulan bir örgüte verilmiştir.

Bu dönemde standardları hazırlayan ve uygulayan Hükûmettir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bütün dünyada hür demokratik rejimler harekete geçince, standard hazırlamanın «Bilim Kesimi - Hükûmet - Özel Kesim»'den oluşan, diğer bir deyimle, bu alandaki tüm ilgililerin katkısı ile kurulan örgütlerce ele alınması; ancak zorunlu standard uygulamalarının hükûmetlerce yürütülmesi (denetlenmesi) görüşü kabul edilmiştir.

Bu dönemde tutulan yol, «kuvvetler ayrılığı» yoludur. Standard yapma, bir yasama görevi; standard denetimi ise bir yürütme görevi olarak ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde çok partili demokratik düzene geçildiği sıralarda, standardlaştırma çalışmalarının da bu anlayışla bağdaştırılması düşünülmüş ve Birleşmiş Milletler'den bir standardlaştırma uzmanı getirilerek, çağdaş ileri uygar ülkelerin düzenlerine ayak uyduracak bir sistemin bulunması için çalışılmıştır. Bu çabalar sonunda, bundan böyle ulusal standardlarımızı hazırlayacak tek bir yetkili örgütün kurulması; bu örgütte bilim kesimi, hükûmet ve özel kesim temsilcilerine yer verilmesi ilkelere dayalı bir çözüme ulaşılmıştır.

1954 yılında, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği bünyesinde kurulan Türk Standardları Enstitüsü (TSE), 1960 yılında kabul edilen 132 sayılı Yasa ile tamamen özerk bir kamu kurumu niteliğini kazanmıştır.

Çağdaş standardlaştırma anlayış ve uygulamalarının güzel bir örneğini veren Türk Standardları Enstitüsü'nün kuruluş yapısı, son yıllarda gelişmekte olan ülkelerde kurulan ulusal standard kurumları tarafından model olarak alınmıştır.

Bugün, «Türk Standardları»'nı yapma yetki ve görevi TSE'de toplanmakta; Hükû-

metimizin kararnamele zorunlu uygulamaya koyduğu standartların denetlemelerini ise, ilgili kararnamede görevlendirilen Bakanlıklar yapmaktadır.

Böylece, hür demokratik ülkelerdeki düzen bize de getirilmiş; standard yapma ve uygulama yetkileri, birbirinden tamamen ayrılmıştır.

Türk Standardları Enstitüsü'nün kısa geçmişine rağmen, çeşitli konularda kabul ettiği ulusal standartlarımızın sayısı 1500'e ulaşmıştır. Hükümetler, bunlardan 310'unu zorunlu uygulamaya koymuş bulunmaktadır.

TSE'de, yukarıda belirtilen tüm ilgili kesimlerin görüşlerini bir araya getiren standard hazırlama çalışmaları, «Teknik Komiteler», «Hazırlık Grupları», «Alt Komiteler» aşamalarından geçerek olgunlaşmakta ve son şeklini alan tasarılar, Türk Standardı kabul etme yetkisine sahip bulunan «Teknik Kurul»un onayına sunulmaktadır.

132 sayılı Yasaya göre, TSE Teknik Kurul'unda, standardlaştırma ile ilgili çalışmalar yapan tüm Bakanlıkların yetkilileri, «Tabii üye» olarak yer almaktadırlar. Buna ek olarak Enstitü Yönetim Kurulu Üyeleri, Hazırlık Grupları Başkanları ve Genel Kurul'ca seçilen temsilcilerden oluşan Teknik Kurul, standard denetlemelerini doğrudan doğruya yapmak ve yaptırmakla görevli bulunan Hükümet yetkililerine yer vermek suretiyle, hazırlanan ya da yürürlükte bulunan standartlarımızın, bilimsel ve teknolojik isterlere olduğu kadar, ülkemiz koşullarına ve hükümetlerin uygulamalarına da tam uymalarını sağlamaktadır. Teknik Kurul bu bileşimi ile ayrıca, belirli standard ko-

nularında ortaya çıkabilecek bakanlıklar - arası görüş farklarını ve ikilemeleri giderecek olanaklara da sahiptir (1).

Görülüyor ki, Türkiye'de standardlaştırma çabaları, çeşitli deneylerden ve aşamalardan geçmiştir :

- 1930 - 1936 döneminde, standartları yapan Hükümet; uygulamayı denetleyen özel kesim;
- 1936 - 1954 döneminde, standartları hem yapan, hem de denetleyen Hükümet;
- 1960 - 1974 döneminde ise, Standartları yapan TSE (Bilim + Hükümet + Özel Kesim); denetleyen Hükümettir.

Türk Standardları Enstitüsü, malî yönden desteklendiği takdirde, çalışmalarını kolayca çeşitletecek ve hızlı kalkınmamızın ihtiyaç duyacağı tüm Türk Standardlarını hazırlayacak kuruluş olanaklarına sahiptir.

- (1) Hemen tüm standartların konuları, birden fazla Bakanlığın görev ve sorumlulukları kapsamına girmektedir. Örneğin, bir konserve gıda maddesi standardı, Sağlık ve Sosyal Yardım, Tarım, Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Bakanlıklarının ortak konusudur. Aynı şekilde zeytinyağı, diğer bitkisel yağlar, pamuk, tütün, çeşitli yapı malzemeleri, orman ürünleri, çeşitli sanayi mamülleri v.b. standartlarını, hep bu ortak görev ve sorumluluk içinde düşünmek zorunluluğu vardır. Aynı konuda birden fazla ilgili kuruluşun ayrı ayrı çalışmalar yapmaları yerine, bu çalışmaların (Tüm ilgilileri bir araya toplayarak) bağımsız bir örgüt tarafından yapılmasının, en akılcı ve ekonomik yol olduğu açıktır.

**TÜRK STANDARTLARI
ENSTİTÜSÜ ADINA**

SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : MUZAFFER UYGUNER
**BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN**

**BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları,
Sanayi Odaları ve
Ticaret Borsaları Bir-
liği Matbaası . Ankara**

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 19 31 - 18 72 40/69
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İLAN TARİFESİ

Tam sahife 800 TL	1/2 sahife 450 TL	1/4 sahife 250 TL
----------------------	----------------------	----------------------

Kapak içleri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE ŞARTLARI

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yıllık	12 Lira	Abone bedeline
6 aylık	6 Lira	uçak postası
Sayısı	1 Lira	ücreti ilâve edilir.

Yazılar, Derginin ve yazarın adı anılarak aktarılabilir.

DEN HABERLER

Sümerbank Ereğli Pamuklu Sanayii Müessesesi ile TSE Markası Şözleşmesi İmzalandı

TS 606 «Dikiş Nakış ve Dantel İpliği» Türk Standardına uygun üretim yapan Sümerbank Ereğli Pamuklu Sanayii Müessesesi ile Türk Standardları Enstitüsü arasında, standartlara uygunluğu belirten TSE Markası'nı kullanma sözleşmesi yapılmıştır.

Çok geniş bir tüketici kitlesini ilgilendiren; dikimevi olarak çalışan büyük sanayi kuruluşlarının yanı sıra, her evde bulunan ve tüketilen ipliklerin, standardına uygunluğunun tesbiti ve bu durumun TSE Markası ile kamu oyuyla ilân edilmesi; memnuniyet yaratmıştır.

15 Mart 1974 günü, Sümerbank Ereğli Pamuklu Sanayii Müessesesi yetkilileri ile TSE'den ilgililerin katıldığı, TSE'deki sözleşme imza töreni sırasında bir konuşma yapan Enstitü Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sunter, bu sözleşmenin, tüketim mallarında standartlara uygunluk bakımından taşıdığı önemi belirtmiş ve aynı konuda üretim yapan diğer firmalarımızın da, Sümerbank'ın bu örnek girişiminden sonra, TSE Markası için Enstitü'ye başvurularının beklendiğini ifade etmiştir. Sözleşmeyi, Sümerbank Ereğli Müessesesi adına, Müessese Müdür Yardımcısı O. Atilla Mahmutyazıcıoğlu ve Mak. Enerji Müdürü Turgut Boşnak imzalamışlardır.

Buna göre, Sümerbank'ın Konya Ereğlisi'ndeki fabrikasında üretilen ve TS 606 kapsamına giren :

- 40 Ne Mercerize Makara Dikiş,
  - 50 Ne Mercerize Makara Dikiş,
  - 40 Ne Mercerize Masura Dikiş ve
  - 40 Ne Mercerize bobin dikiş,
- iplikleri TSE Markası altında piyasaya çıkarılacaktır.

STANDARD, Enstitüsü ile marka sözleşmesi imzalayan firmalar topluluğuna katılan Sümerbank Ereğli Müessesesini kutlar, başarılı çalışmalarının devamını diler.

Marka Sözleşmesinin imza töreninden bir görüntü

Surtel A.Ş., Yılmaz Kablo A.Ş. ve Elektropak Firmalarının TSE Markası Sözleşmelerinin Kapsamı Genişletildi

Şahin Balatacılık Firması ile Yapılmış Bulunan Sözleşme İse Feshedildi

Türk Standardları Enstitüsü ile TSE Markası kullanma sözleşmesi yapmış bulunan firmalarımız, üretim çalışmalarını geliştirince standartlarına uygun yeni tip mamüller için TSE'ye başvurarak, bunların da mevcut sözleşmeler kapsamına alınmasını istemektedirler.

Bu konuda, Surtel Kablo Sanayii A.Ş., Yılmaz Kablo Sanayii A.Ş. ve Elektropak müessesesinin müracaatları, Mart ayı içinde oğullu bir şekilde sonuçlandırılmış ve sözleşmeler kapsamına sokulmuştur.

Surtel Kablo Sanayii A.Ş.'nin imâl ettiği ve TS 833 «N-Kabloları» standardına uygun «NAV» tipi kabloların da eklenmesiyle, firmamızın TSE Markası taşıyan kablo tiplerinin sayısı 16'ya yükselmiştir.

Yılmaz Kablo Sanayii A.Ş. ise, daha önce sözleşme yapılmış olan tip elektrik kablosundan başka, bu defa TS 833 «N-Kabloları» Standardına uygun «NV» ve «NVV» tipi kablolar içinde TSE markası kullanma yetkisi almış; böylelikle markayı taşıyan elektrik kablosu tiplerinin sayısı 7 olmuştur.

Elektropak Müessesesi ise, daha önce TSE Markasını TS 40

«Elektrik İç Tesisatında Kullanılan İki Kutuplu Fiş ve Priz» standardına uygun 250 V 6-10 A'lik devrik tipte elektrik anahtarları ile TS 41 «İç Tesisatta Kullanılan 250 Volt ve 10 Amper'e Kadar Elektrik Anahtarları» standardına uygun 250 V 10 A'lik topraklı prizlerde uygulamakta idi. Sözleşmeye yapılan yeni ek ile, TS 40'a uygun 250 V 10 A'lik topraklı fişler de TSE Markasını taşımaya hakk kazanmıştır.

★

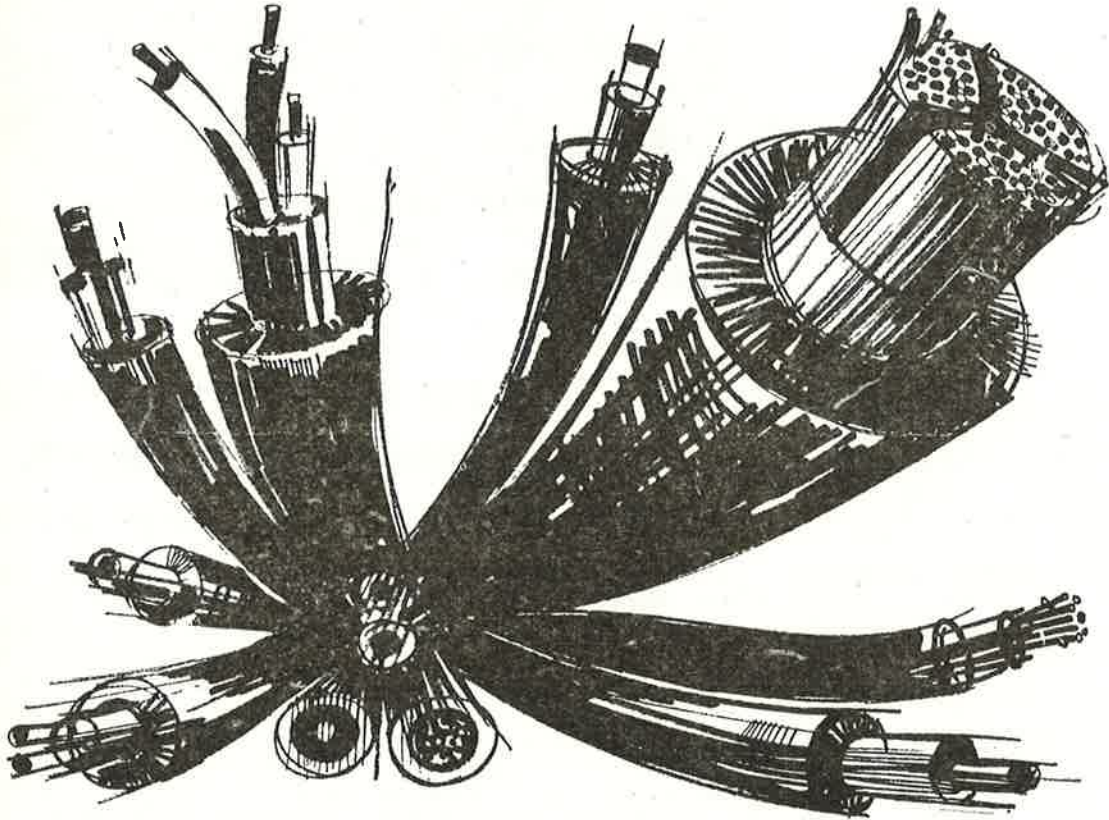
TSE ile imzaladığı sözleşmeye göre TS 555 «Motorlu Araçlar Fren Balataları» standardına uygun fren balatalarında TSE Markasını kullanmakta olan İstanbul'daki Şahin Balatacılık Sanayii ve Ticaret Koll. Şti.'nin tasfiyeye gitmesi nedeniyle, daha önce yapılan sözleşme feshedilmiştir.

Firma, 31 Aralık 1973 tarihi itibarıyla elinde satılmış veya satılacak TSE Markalı malı bulunmadığını bildirmiştir.

★

TSE Markası sözleşmelerinin kapsamı genişletilen ve sözleşmesi feshedilen firmalarımız Resmî Gazete ile de ilân edilmiştir.

1000 Volt veya 15000 Volt? Türk Siemens protodur kabloları

1965 yılından beri Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve uluslararası normlara uygun 1 ilâ 15 kV'luk yeraltı ve sualtı Protodur kabloları ve her cins Protodur izole iletkenler imâl etmekteyiz

Uzmanlarımız tesislerinizin teknik yönden kusursuz ve ekonomik olmasını teminen, her türlü yardım ve tavsiyelerde bulunmak üzere emirlerinizi beklemektedirler.

Siemens'in Türkiye Umumi Mümessili Simko ile görüşünüz.

SIMKO
Ticaret ve Sanayi A.Ş.

İstanbul:
P.K. 64 Tophane
Telefon: 452090
Teleks : 290

Ankara:
P.K. 48 Yenisehir
Telefon: 182205
Teleks : 52

İzmir:
P.K. 481
Telefon: 38619
Teleks : 76

Adana:
Telefon: 2962
Teleks : 35

TSE'nin Düzenlediği

Standardlaştırma ve Uygulamaları Semineri 15 Nisanda Yapılacak

Türk Standardlar Enstitüsü bu yıl, «Türkiye'de Standard Uygulamalarının Geliştirilmesi için Alınması Gerekli Önlemler (Tedbirler)» konulu bir araştırma yapacaktır. Yıl sonuna kadar bitirilmesi umulan ve sonuçları bir proje halinde Devlet Planlama Teşkilatına sunulacak olan bu araştırmanın ilk aşaması olarak 15-16 Nisan 1974 tarihlerinde TSE konferans salonunda bir seminer düzenlenmiştir.

Kamu kesiminde standardlaştırma çalışmalarını ve uygulamaları (denetimleri) konu alacak olan seminerde, iki ana bölüm halinde standardlaştırma ve uygulamalar hakkında genel nitelikte bilgilerle Türk Standardlarının uygulayıcısı durumunda bulunan Bakanlıkların bu alandaki çalışmalarını ele alan 16 bildiri sunulacak ve tartışılacaktır.

İkinci gün, son olarak bir genel değerlendirilmenin de yapılacağı seminer çalışmalarının yararlı sonuçlar sağlayacağı umulmaktadır.

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) ile İlgili Üç Yeni Türk Standardı Yayınlandı

Evlerde, benzeri yerlerde ve sanayide kullanılan sıvılaştırılmış petrol gazlarının (ikid petrol gazları - LPG) taşınma depolama, doldurma ve boşaltma kuralları ile ilgili üç yeni Türk Standardı, TSE Teknik Kurulunca kabul edilerek yayımlanmıştır. Yandaki sütunda satış fiyatları da ilân edilen bu standartlar hakkında, konunun önemi nazara alınarak, aşağıda ayrıca aydınlatıcı bilgiler sunulmaktadır.

Bilindiği gibi, Türk Standardları Enstitüsü, TS 55 «Evlerde ve Sanayide Kullanılan Sıvılaştırılmış Petrol Gazı Tüpleri» başta olmak üzere bu konuda bir seri standard hazırlamış; TS 902 «Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarından Numune Alma», TS 1298 «Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarının Buhar Basıncının Tayini», TS 1299 «Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarının Korozyon Etkisinin tayini» ve TS 1393 «Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarında Uçuculuk Tayini» standartlarını önceki yıllarda kabul etmişti. Bunlardan TS 55 Tüp Standardı, sıvılaştırılmış pet-

(Devamı 28. sayfada)

YENİ YAYIMLANAN TÜRK STANDARLARI

No.	Standardın Adı	Fiati (TL.)
TS 103	Asfalt Çatı Örtülerinde Kullanılan Astar	2
TS 105	Çatı Örtülerinde Kullanılan Asfalt	2
TS 112	Çatı Örtülerinde Kullanılan Mastik Asfalt	2
TS 114	Çatı Örtülerinde Kullanılan Asfaltla Doyurulmuş Karton (Rüberoit)	3
TS 152	Ahşap Testereleri	58
TS 248	İplikte Rutubet Tayini	2
TS 268	Yatay Eksenli Santrifuj Su Pompaları	14
TS 288	Plaka Metodu ile Isı İletkenliğinin Tayini	6
TS 389	Boru Metodu ile Isı İletkenliğinin Tayini	5
TS 395	Kumaşın Yırtılma Dayanımının Tayini	3
TS 433	Ev Tipi Elektrikli Ventilatorler	4
TS 456	Kurşun Boru ve Dirsekler	8
TS 485	Kuru Kayısı ve Zerdali	3
TS 516	Sıvı, Gaz ve Buhar İçin Kullanılan Çelik Döküm Vanalar	12
TS 517	Buhar Kazanları Su Seviye Gösterge Camları	8
TS 563	Ark Kaynağı Elektrodları	13
TS 580	Dişli Yağ Pompaları ile Vidalı Yağ Pompalarının Deney Metodları	8
TS 583	Musluklar, Kavramalı, Basıncılı Hava İçin	12
TS 615	Havagazı, Doğalgaz, LPG ile Çalışan Su Isıtıcıları (Şofbenler)	12
TS 675	Prese Kapı Kanatları	31
TS 687	Portland Çimentoları Kimyasal Analiz Metodları	7
TS 699	Doğal Yapı Taşları Muayene ve Deney Esasları	8
TS 718	Gerilim Transformatörleri	8
TS 736	Sıcak Su, Kaynar Su veya Buharla Çalışan Sıcak Su Hazırlayıcılar (Boyleler)	13
TS 823	Rezarvuarlar (Helalar İçin)	4
TS 888	Yemeklik Mısırozü Yağı	2
TS 1169	Motorlu Taşıtlar ve Römorkların Işıklanma ve Lambaları için Ana Kurallar	13
TS 1181	Plastikler - Basma Sertliğinin Durometre ile Tayini (Shore Sertliği)	4
TS 1191	Pamuk Çekirdeği	4
TS 1192	Sterilize Süt	4
TS 1193	Havuç	3
TS 1194	Yeşil Salata ve Marul	3
TS 1195	İstatistik Terim ve Sembolleri - Terim ve Sembollerin Birinci Serisi, Birinci Kısım : İstatistik Terminolojisi;	4
TS 1207	Sanayide Kullanılan Sodyum Hidroksit ve Potasyum Hidroksit - Suda Çözünmeyen Madde Miktarı Tayini	2
TS 1208	Glikoz Şurubu - Kuru Madde veya Rutubet Miktarının Tayini	2
TS 1209	Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Silikatlar - Sodyum veya Potasyum Karbonat Cinsinden Gösterilen Karbon Dioksit Miktarı Tayini (Gaz - Volumetrik Metodu)	3
TS 1228	Çektirme'er (Çekme Halatlı)	8
TS 1329	Süt Tozu	7
TS 1330	Yoğurt	5
TS 1331	Tereyağı	8
TS 1332	Tereyağı, Süt Yağı Asit Değeri Tayini	3
TS 1333	Tereyağı Tuz Miktarı Tayini	3
TS 1334	Tereyağı Süt Yağı Refraktometre İndisi Tayini	3
TS 1435	Taşıtların Kablo Kuralları	11
TS 1445	Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarının (LPG) Taşıma Kuralları	5
TS 1446	Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarının (LPG) Depolama Kuralları	7
TS 1449	Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarının Doldurulma ve Boşaltma Kuralları	9

ÇBS SUPERLAC sarmış dört bir yanını

Tabiatın bütün dış etkenleri
vız geliyor ona. ÇBS Superlac
sayesinde güzelliğinden,
sağlamlığından emin.
O memnun, sahibi memnun.
Yıllarca sürecek bir mutluluk bu.

ÇBS SUPERLAC
HARİCİ BOYA

ÇBS BOYA-KİMYA SANAYİ ve TİCARETİ A.Ş.
Karaköy, Kardeşim Sok. 44/3 İstanbul | Tel: 49 67 10

İLANCILIK .C

Standard — 29

TSE TEKNİK KURULU 68 YENİ TÜRK STANDARDI DAHA KABUL ETTİ

Teknik Kurul 6 Mart 1974 tarihinde yaptığı toplantıda aşağıdaki standartları kabul etmiştir:

1 — Akustik Ölçmeler İçin Tercih Edilen Frekanslar :

Bütün frekans dizilerini bir referans frekansına bağlamak ve öbür frekansları da değişik dizilerde en çok sayıda ortak frekans bulunacak şekilde düzenleme amacına dönük bu standard geometrik diziyi kapsamakta, değişmez frekans artışı veya diğer bir özel frekans aralığı kapsamamaktadır. Standard, müzik frekansları ile ilgili değildir.

2 — Ses Yıtma Katsayılarının Çınlama Odasında Ölçülmesi :

Standardın amacı, çeşitli laboratuvarlarda saptanan ses yıtma katsayılarının mümkün olduğu kadar birbirine uyması için, çınlama odalarında, ses yıtma katsayılarını ölçme yöntemi ve koşullarında birlik sağlamaktır. Standarda göre, çınlama, kapalı bir hacimde ses kaynağının susmasından sonra ses enerjisinin azalışıdır. Standard, çınlama odasının yapısını da belirtmektedir.

3 — Paletlerle İlgili Terimler: Standardda, paletlere ilgili 24 terimin tanımı verilmiştir.

4 — İki Tabanlı Basit Paletler - Yükle Birlikte Taşınan Paletler - Boyutları :

Önceki standarda göre, iki tabanlı palet, yükün bulunduğu bir üst taban bir de dayanak olan alt tabandan oluşmuş palettir. Bu paletler basit palet, sandık palet ve dikmeli palet olarak üç tiptir ve burada sözkonusu edilen basit tipi, yapısı geliştirilmemiş olan palettir. Standard, bunların boyutlarını düzenlemektedir.

5 — Tahıllar ve Baklagiller — Öğütülmüş Ürünlerden Nümuneye Alınması :

Bu standard, insan yiyeceği ve hayvan yemi olarak kullanılan tahıl ve baklagillerin, un ve kırma halinde öğütülmüş ürünlerinin özellik ve durumlarının tâvini için nümune alınması ile ilgili genel kurallara dairdir.

6 — Tahıllar, Baklagiller ve Bunların Ürünleri - Kül Tâvini:

Standard, bu ürünlerdeki külün tâvini ile ilgili iki metodu kapsamaktadır. Birincisi 900° C de tahıllarda, ikincisi ise 550° C de tahıllarla baklagillerde yakma metodu ile kül tâvini öngörmektedir.

7 — Sanayide Kullanılan Hidroklorik Asit - Baryum Sülfat, Gravimetrik Metodu ile Sülfat Miktarı Tâvini :

Hidroklorik asitlerde SO₄²⁻ cinsinden ifade edilen sülfatların % 0,1 den çok olduğu durumlarda uygulanan bu tâyinde ilke, seyreltik hidroklorik asitli ortamlarda SO₄²⁻ iyonlarının baryum sülfat halinde çöktürülmesi ve çözeltinin süzülmesi, kalıntının 600 - 800°C de kızdırılıp tartılmasıdır.

8 — Sanayide Kullanılan Hidroklorik Asit - Türbidimetrik Metodu ile Çözünabilir Sülfatların Tâvini :

İçersinde ağırlık yüzdesi olarak % 0,1 den daha az çözünabilir sülfatlar (SO₄ cinsinden) bulunan ürünler için uygulanan bu metodun ilkesi, deney nümunesinin kuruluğa kadar buharlaştırılması ve kalıntının hidroklorik asitte çözülmesi, belirli koşullarda baryum sülfatın çökmesi ile elde edilen bulanıklığın (türbidite) ölçülmesidir.

9 — Sanayide Kullanılan Potasyum Sülfat - Alev Emisyonu Spektrofotometrik Metodu ile Potasyum Miktarı Tâvini:

Bu tâyindeki ilke, önceden öğütülmüş ve elekten geçirilmiş laboratuvar nümunesinden alınan analiz nümunesinin çözülmesi, çözeltinin uygun şekilde seyreltikten sonra PH 1 e kadar asitlendirilmesi ve meydana gelen çözeltinin alev spektrofotometresi bek; alevine püskürtülmesi; 766 nm dalga boyunda yayınlanan ışın şiddetinin ölçülmesiyle potasyum klorür çözeltileri için elde edilen ışın şiddeti ile karşılaştırılmasıdır.

10 — Sanayide Kullanılan Sekunder Bütil Alkol, Metil Etil Keton, İzobütil Metil Keton, İzomil Etil Keten, Diaseton Alkol ve Heksilen Glikol — Volumetrik Metodu ile Fenolftaleine Karşı Asitlik Tâvini :

Bu standard, sanayide kullanılan Sekunder Bütil alkol (butan-2-ol), metil etil keton (butan-2-on), izo bütil metil keton (4 - metil - pentan - 2 - on), izo amil etil keton (5 - metil heptan - 3 - on), diaseton alkol (4 - hidroksi - 4 - metil pentan - 2 - on) ve heksilen glikol (2 - metil pentan - 2, 4 diol) un fenolftaleine karşı asitliğinin tâvini uygulanan bir metoda da ildir.

11 — Fiziksel Kimya ve Molekül Fizikinin Büyüklükleri ve Birimleri :

Fiziksel kimya ile molekül fizikinin nicelik ve birimlerinin bir çizelgesini içine alan bu standard, temel ve uygulamalı bilimin çeşitli dallarındaki büyüklük ve birimleri ele alan daha kapsamlı bir standardın bir bölümüdür.

12 — Işık ve İlgili Elektromanyetik Radyasyon Büyüklükleri ve Birimleri :

Bu standard, bilim ve teknolojinin çeşitli alanlarındaki büyüklük ve birimlerle ilgili geniş kapsamlı onbir standardın altıncısı olup ışık büyüklükleri ve birimlerinin ve bunlarla ilgili elektromanyetik radyasyonlarının bir tablosunu vermektedir.

13 — İstampa Mürekkebi — Metal Damgalar İçin :

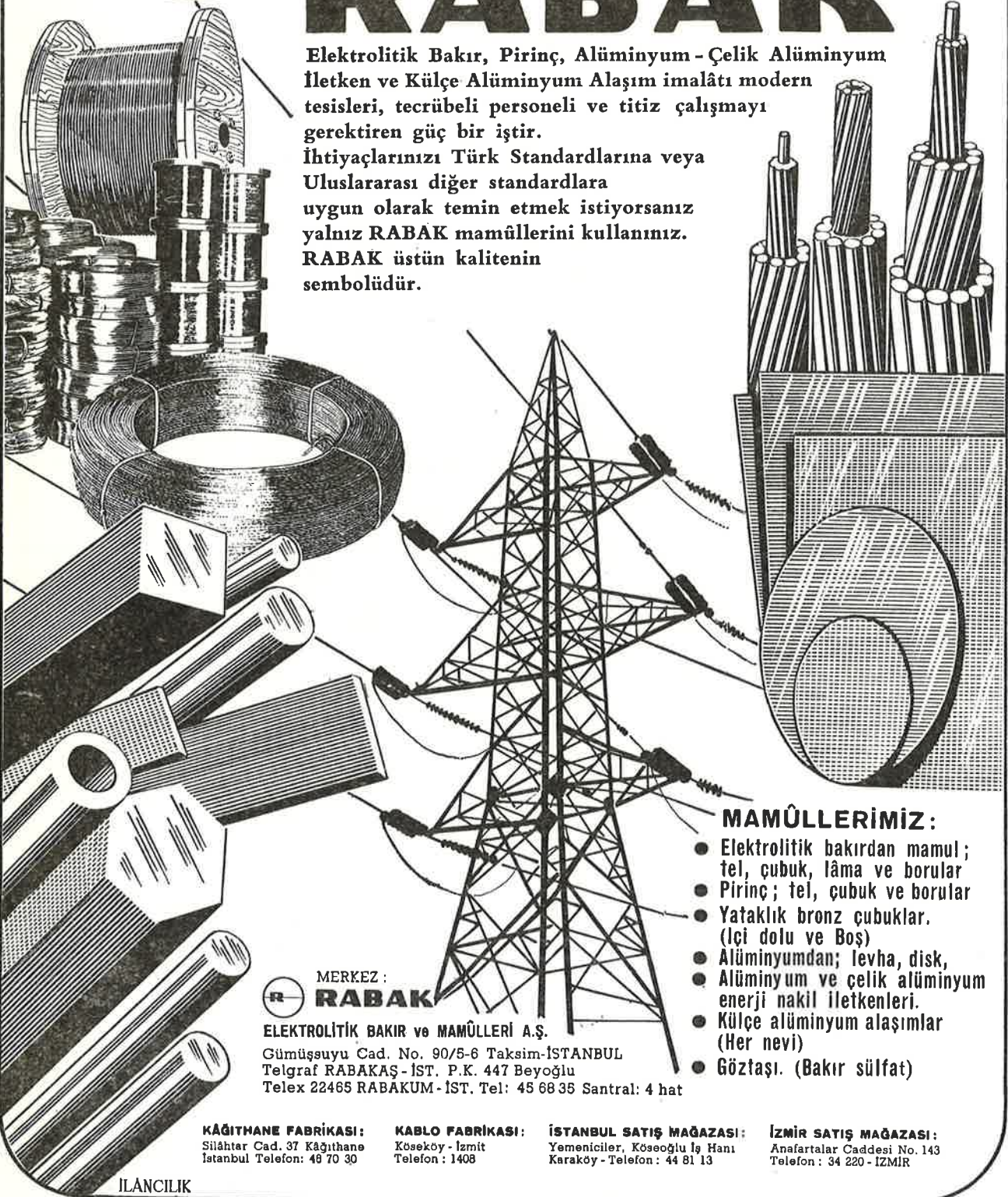
Metal damgalarla kullanılan çeşitli yüzeylere baskı yapmaya elverişli siyah veya başka renklerdeki istampa mürekkebini kapsayan standarda göre, istampa mürekkebi, karbon siyahının veya karbon siyahı ile diğer pigment karışımlarının veya pigmentlerin petrol esaslı bir yağ veya petrol esaslı yağ ile bitkisel esaslı yağ içersinde dağıtılması ile elde edilen ve damga ile baskı yapmaya yarayan bir mürekkeptir.

ELEKTROLİTİK BAKIR ve ALÜMİNYUM MAMÜLLERİ İMALİNDE TEK İSİM **RABAK**

Elektrolitik Bakır, Pirinç, Alüminyum - Çelik Alüminyum İletken ve Külçe Alüminyum Alaşım imalatı modern tesisleri, tecrübeli personeli ve titiz çalışmayı gerektiren güç bir iştir. İhtiyaçlarınızı Türk Standardlarına veya Uluslararası diğer standartlara uygun olarak temin etmek istiyorsanız yalnız RABAK mamüllerini kullanınız. RABAK üstün kalitenin sembolüdür.

MAMÜLLERİMİZ:

- Elektrolitik bakırdan mamul; tel, çubuk, lâma ve borular
- Pirinç; tel, çubuk ve borular
- Yataklık bronz çubuklar. (İç dolgu ve Boş)
- Alüminyumdan; levha, disk,
- Alüminyum ve çelik alüminyum enerji nakil iletkenleri.
- Külçe alüminyum alaşımlar (Her nevi)
- Göztaşı. (Bakır sülfat)

MERKEZ :
RABAK

ELEKTROLİTİK BAKIR ve MAMÜLLERİ A.Ş.
Gümüşsuyu Cad. No. 90/5-6 Taksim-İSTANBUL
Telgraf RABAKAŞ - İST. P.K. 447 Beyoğlu
Telex 22465 RABAKUM - İST. Tel: 45 68 35 Santral: 4 hat

KÂĞITHANE FABRİKASI:
Silahtar Cad. 37 Kâğıthane
İstanbul Telefon: 49 70 30

KABLO FABRİKASI:
Köseköy - İzmit
Telefon: 1408

İSTANBUL SATIŞ MAĞAZASI:
Yemeniciler, Köseoğlu İş Hanı
Karaköy - Telefon: 44 81 13

İZMİR SATIŞ MAĞAZASI:
Anafartalar Caddesi No. 143
Telefon: 34 220 - İZMİR

İLÂNCILIK

Standard — 30

14 — Tüpler — Basınçlı Gazlar İçin — Çelik :

Standard, çeşitli gazların, basınçlı durumda konulmasına yarayan, çelik malzemeden, dikişli veya dikişsiz olarak yapılan tüpleri kapsamaktadır.

15 — Valfler — Basınçlı Gaz Tüpleri İçin :

Bazı gazların, basınçlı durumda konuldukları tüplere takılan valfleri kapsayan standarda göre valfler, basınçlı gaz tüplerine vidalanarak takılan ve gazın tüpe doldurulmasına veya tüpten alınmasına yarayan elemandır.

16 — Çelik Çubuklar — Boyutlar :

Sıcak haddelenmiş altıköşeli çelik çubukların boyut, ağırlık ve toleranslarını kapsayan standard 13 - 103 mm anma kalınlığındaki çelik çubuklarla ilgili hususları ele almıştır.

17 — Sıvı Petrol Ürünlerinde Hidrokarbon Tiplerinin Tayini — Floresans Belirteç Absorpsiyon Metodu :

Bu standard, 315°C in altında damıtılan sıvı petrol ürünleri içerisindeki doymuş hidrokarbonların, aromatik olan ve aromatik olmayan olefinlerin, bazı diolefinlerin ve içerisinde kükürt, azot ve oksijen bulunan aromatik bileşiklerin tayini metodunu kapsar.

B — Teknik Kurul, İkinci toplantısını 18 Mart 1974 tarihinde yapmış ve aşağıdaki standartları kabul etmiştir:

18 — Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri İnorganik Klorür Miktarı İçin Sınır Deneyi,

19 — Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri İnorganik Sülfat Miktarı İçin Sınır Deneyi,

20 — Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri Demirden Başka Ağır Metal Miktarı İçin Sınır Deneyi,

21 — Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri 2,2' - Bipiridil Fotometrik Metodu ile Demir Miktarı Tayini,

22 — Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri Metanol Miktarı Tayini.

23 — Magnezyumun Alaşımaları Velümetrik Metot ile Çinko Tayini.

24 — Alüminyum Elde Edilmesinde Kullanılan Alüminyum Oksit İndirgenmiş Fosfomolibdat spektrofotometrik Metot ile Fosfor Miktarı Tayini.

25 — Alüminyum Elde Edilmesinde Kullanılan Alüminyum Ok-

sit Kurkumin Spektrofotometrik Metot ile Bor Miktarı Tayini.

26 — Kauçuk ve Lateksler, Adlandırma.

27 — Kauçuk veya Plâstikle Kaplanmış Kumaşlar — Kondisyonlama ve Deneyler İçin Standard Atmosferler.

28 — Sentetik Kauçuk Lateksleri — Kodlama.

29 — Kauçuk veya Plâstik ile Kaplanmış Kumaşlar Top Özelliklerinin Tayini.

30 — Portakal Suyu

Standarda göre, portakal suyu, sağlam, temiz ve olgun portakalların endokarp kısmından mekanik olarak elde edilen ve fiziksel yollarla veya bu standardda belirtilen koruyucu maddeler katılarak dayanıklı hale getirilen fermente olmuş üsaredir ve iki sınıfa ayrılmıştır.

31 — Altıntop (Greyfruit) Suyu

Altıntop suyu, altıntoplardan yukardaki gibi elde edilen özsu olup iki sınıftır. Standard, konsantre portakal suyunu kapsamamaktadır.

32 — Konsantre Portakal Suyu

Konsantre portakal suyu, portakal suyunun fiziksel yolla suyu azaltılarak koyulaştırılmasıyla elde edilen mamuldür.

33 — Sıvı Hidrokarbonlarda ve Destilasyon Kalıntılarında Asitlik Tayini

Standard, benzin veya diğer sıvı petrol ürünlerinde ve sıvı hidrokarbonların destilasyon kalıntılarında asitlik tayinini kapsamakta; katı ve gaz petrol ürünlerinde asitlik tayini metodlarını kapsamamaktadır.

34 — Petrol Ürünlerinde Küçük Kürt Tayini

Bu standard, içinde % 0,0005 den çok küçük bulunan petrol ürünlerine uygulanan bomba, lamba ve bulanıklık metodlarını kapsamaktadır.

C — Üçüncü kez 20.3.1974 günü toplanan Teknik Kurul, aşağıdaki standartları kabul etmiştir:

35 — Alüminyum Alaşımaları, Kuma Dökülmüş Deney Parçaları Mekanik Özellikler

36 — Kaplamalar, Metalik — Baz Metale Uygulanan Anodik Kaplamanın Dışındaki Kaplamalar — Hızlandırılmış Korozyon Deneyleri Sonuçları Değerlendirme Yöntemi.

37 — Kaplamalar, Metalik ve Oksit Kesitlerin Mikroskop Altında Muayenesi ve Kalınlık Ölçülmesi.

38 — Konveyör Band Genişlik ve Uzunlukları.

39 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları, Dikdörtgen veya Trapezoid Oluklu Sallantılı Konveyörler ve Dözerler.

40 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları — Helezon Burmalı Konveyörler.

41 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları — Oluklu Band Konveyörlerde (Taşınabilir Konveyörler Dışında) Kullanılan Bandlar.

42 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları — Oluklu Band Konveyörleri (Taşınabilir Konveyörler Dışında) Ait Band Tamburları.

43 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları — Oluklu Band Konveyörlerin (Taşınabilir Konveyörler Dışında) Hareket Makaraları.

44 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları — Dikdörtgen veya Trapezoid Oluklu Titreşimli Konveyörler ve Sallantılı veya Karşılıklı Hareket Eden Dözerler.

45 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları — Sallantılı Dözerler ve Boru — Oluklu Konveyörler.

46 — Parça ve Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları — Band Konveyörlerde Ait Doğrudan Doğruya Motor Kuvveti ile Donatılmış Tahrik Tamburlarının Esas Özellikleri.

47 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Taşıma Ekipmanları — Depolama Ekipmanları — Ambar ve Bunkerler, Silo ve Tremiler ve Ambar Kapakları ile İlgili Emniyet Kuralları.

48 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları, Hafif Gövdelerde Kullanılan Band Konveyörler.

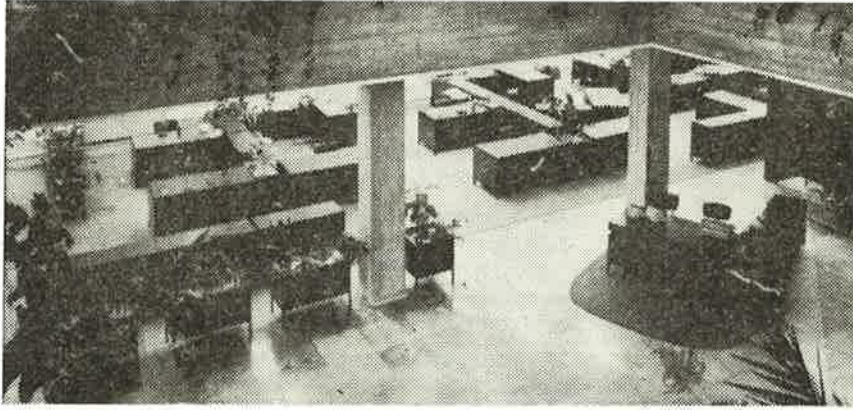
49 — Parça Yüklerine ait Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları, Apron Konveyörler.

50 — Parça Yüklere ait Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları, Tavana Askılı Çift Raylı Zincirli Konveyörlerle İlgili Emniyet Kuralları.

Uzmanınız diyor ki:

çelik eşya denince...

MASİS HATIRLANIR

Her türlü iş yerlerinin, toplantı mahallerinin resmi ve özel dairelerin TEFRİŞİNDE

- Geniş Tecrübe
- Yetişkin teknik kadro
- Çeşit zenginliği
- Kalite üstünlüğü

MASİS ÇELİK EŞYA SANAYİİ A.Ş 33 yıldan bu yana devamlı araştırma ve geliştirme çalışmaları ile TEFRİŞ konusu yanında yeni hizmet halkaları sunmakla şeref duyar. EVET... ÇELİK EŞYA denince MASİS hatırlanır.

MASİS ÇELİK EŞYA SANAYİİ A.Ş Şimdi :

- ZİPPEL LİSANSI İLE BÜRO ORGANİZASYONU ELEMANLARI
  - KALER Lisansı ile Çelik Kasa ve Kasa Kilitleri
  - COMPACT SİSTEMİ ile Arşivleme, Dosyalama ve Depolama Hizmetleriyle
- TÜRKİYE'de YENİ BİR ÇIĞIRIN ÖNDERLİĞİNİ YAPMAKTADIR

MASİS ÇELİK EŞYA SANAYİİ A.Ş

İst. Merkez : Tel. : 45 22 45 Mağaza Tel. : 47 79 44
Ankara Yetkili Bayii : Cevdet Özden Tel. : 12 38 38
Adana Yetkili Bayii : SU - TE Yapı ve Dekorasyon Merkezi Tel. : 15741
Samsun Yetkili Bayii : Akar Kırtasiye Tel. : 2232

51 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Pnömatik Taşıma Ekipmanları. Borular.

52 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Taşıma Ekipmanları, Elle — Ayıklama Konveyörleriyle İlgili Emniyet Kuralları.

53 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları Apron Konveyörlerle İlgili Emniyet Kuralları.

54 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları Apron Konveyörlerle İlgili Emniyet Kuralları.

55 — Yığın Halindeki Taneli Maddelerin Sürekli Mekanik Taşıma Ekipmanları, Hidrolik Konveyörlerle İlgili Emniyet Kuralları.

D — Teknik Kurul, dördüncü toplantısına 27.3.1974 tarihinde başlamış ve önce değişiklik tasarımlarını incelemiştir. Değiştirilmesi önerilen TS 141 «Kuru Fasulye», TS 142, «Nohut» TS 143, «Mercimek» TS 269 «Metalik Malmezenin Vurma Muayene-

neleri» TS 280 «Çeliklerde Köşe Kaynaklı Birleşimlerin Çekme Muayenesi» TS 281 «Çeliklerde Eritme Kaynak Metodu ile Yapılan Alın Birleştirme Kaynaklarının Katlama ve Serbest Eğilme Muayeneleri» TS 282 «Çeliklerde Eritme Kaynak Metodu ile Yapılan Alın Birleştirme Kaynaklarının Çentik Eğme Muayenesi» standartları kabul edilmiştir. Bundan sonra, aşağıdaki tasarımların Türk Standardı olarak kabulü uygun bulunmuştur :

56 — Jimnastik Aletleri — Paralel

57 — Jimnastik Aletleri — Barfiks

58 — Jimnastik Aletleri — Hal-kalar

59 — Jimnastik Aletleri — Kuplu Beygir ve Atlama Beygiri

60 — Jimnastik Aletleri — Denge Aleti

61 — SI. Birimleri ve carpanları ile diğer bazı birimlerin kullanılması (ISO/1000)

62 — Kömür Hazırlama Tesis-

lerinde Kullanılan Grafikselsim-geler

63 — Kayalarda Kuru Delmede Kullanılan Çelik Çubuklar ve Matkaplar Bağlantı Ölçüleri

64 — Kayalarda Darbeli Delmede Kullanılan Çelik Çubuklar ve Takılıp Sökülebilen Matkaplar (Boyutlar)

65 — Kayalarda Darbeli Uzun Delik Delmede Kullanılan Ek Çelik Çubuk Ekipmanları (Boyutlar) — Halat Dişli Ekipmanlar 22-23 mm

66 — Kayalarda Darbeli Uzun Delik Delmede Kullanılan Ek Çelik Ekipmanları (Boyutlar) Halat Dişli Ekipmanları 38-51 mm

67 — Kayalarda Darbeli Uzun Delik Delmede Kullanılan Ek Çelik Çubuk Ekipmanları (Boyutlar) Sol - Yollu Testere Dişli Ekipmanlar 27 ve 32 mm

68 — Kayalarda Darbeli Uzun Delik Delmede Kullanılan Ek Çubuk Ekipmanları (Boyutlar) Sol - Yollu Testere Dişli Ekipmanlar 36 - 64 mm

KILIÇOĞLU

Toprak Sanayii ve Ticareti Anonim Şirketi
ESKİŞEHİR

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğlası Fabrikaları

HER NEVİ KİREMIT, TUĞLA
VE ATEŞ TUĞLALARI

EN İYİ KALİTELİ MALLARIYLA DAİMA

MÜŞTERİLERİNİN EMRİNDEDİR.

Adres : Posta Kutusu 7
Bursa Caddesi No : 21
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMIT
Telefon No. : 13 64 — 21 05 — 41 99

Not : Yapı Endüstri Merkezi'nin İstanbul ve İzmir Sergilerindeki Standlarımız ve ORAN Yapı Endüstri Merkezi'nin Ankara Sergisindeki Standımızı görünüz.

EMNİYETİ

**SERT PVC
TEMİZ SU BORULARI
PİS SU BORULARI
VE EK PARÇALARI
YAĞMURLAMA TESİSLERİ**

PILSA

PLASTİK SANAYİ A. Ş.

PILSA ADANA ☎ :11262-16322 TELG. : PILSA P. K. : 87 TELEKS : 58 PILSA ADANA
IRTIBAT OFİSLERİ : ANKARA ☎ 17 60 07 - 17 60 15 - İSTANBUL ☎ 27 28 37 - 27 13 19 - İZMİR ☎ 35093 - 22263

Standard — 32

TSE Hazırlık Gruplarında

A — YENİ KURULAN VE ÇALIŞMAYA BAŞLAYAN TEKNİK KOMİTELER :

- Anma Gerilimi 1000 V'tan Yüksek Olan Elektrik Tesislerinde Bina İçinde ve Dışında Kullanılan Yalıtkan Mesnetlerin ve Bunlar İle İlgili Parçaların Boyutları

B — HAZIRLIK GRUBUNDA İNCELENMEKTE OLAN TASARILAR :

- TS 453 «Gazbeton Malzeme ve Yapı Elemanları» (revizyon)
- Patlamalı Motorlar ve Diesel Motorlar İçin Dönme İstikametinin Gösterilişi (ISO/1204),
- Patlamalı Motorlar ve Diesel Motorları İçin Silindirlerin Gösterilişi (ISO/1205),
- Patlamalı Motorlar İle Diesel Motorları İçin Kontrol Aletlerinin Standard Hareket Yönünün Gösterilişi (ISO/2261),
- Patlamalı Motorlar İle Diesel Motorları İçin Sağa ve Sola Dönüştürülebilir Tek Bloklu Motorların Tarifleri (ISO/2276),
- Supaplar,
- Tekstil Yardımcı Maddelerinin Sert Su, Asit, Alkali Yükseltgeme ve İndirgeme Maddelerine Dayanıklılığının Tayini,

C — BİRİNCİ MÜTALAAYA GÖNDERİLEN TASARILAR :

- Civatalar (Saçlar İçin, Düşmeyen Rondelâlı),
- Civatalar (Elektrik Sayaçları İçin, Metrik Vidalı),
- Civatalar (Teknik Resim Aletleri İçin, Metrik Vidalı),
- Civatalar (Üç Köşe Başlı, Metrik Vidalı),
- Civatalar (Kuvvetli Akım Hava Hatları İçin, Kanca, Metrik Vidalı),
- Civatalar (T - Kanalları İçin, Metrik Vidalı),
- Civatalar (Flanşlı Bağlantılar İçin, Metrik Vidalı),
- Tekstil Yardımcı Maddelerinin Azoik Kombinasyonlarında Sürtünmeye Karşı Koruma Yeteneğinin Tayini,

D — BİRİNCİ OLGUNLAŞTIRILMASI YAPILAN TASARILAR :

- Magnezyum Sülfat (Sorel Çimentosu İçin),
- Asbestli Çimento Kanalizasyon Boruları (Yeraltı Şebekeleri İçin),
- TS 59 «Tornavidalar» (revizyon),
- Fidan Sökülmesi, Muhafaza ve Taşıma Kuralları,
- Sentetik Maddelerle Kaplanmış Odunlifer ve Yonga Levhaları,
- Amyant İpliği,
- Tekstil Yardımcı Maddelerinin Kireç Sabununun Dispersleme Yeteneğinin Tayini,
- Tekstil Mamullerinin İkili Lif Karışımında Kantitatif Analiz,
- Tekstil Yardımcı Maddelerinden Harman Yağlarının Yıkama İle Giderilme Yeteneğinin Tayini,
- Kan Unu,
- Muz,
- Ayva,
- Turp.

E — İKİNCİ MÜTALAAYA GÖNDERİLEN TASARILAR :

- Kurşun Asit Akümülatörleri İçin Ayırıcılar,
- TS 50 «Evlerde Benzeri Yerlerde Kullanılan Eriyen Telli Buşonlu Sigortalar» (revizyon),
- Yağmur Suyu Izgara Takımları,
- Kanalizasyon Şebekeleri İçin Baca Kapama Elemanları,
- Çamur Kapanları ve Yağmur Hunileri (Yağmur Suyu Izgaraları ve Kanalizasyon Baca Kapakları İçin),
- Bakır Alaşımlarının Kimyasal Analiz Metotları - Demir-Bakır-Kalay-Kurşun Miktarı Tayini,
- Halatlar (Çelik Telli),

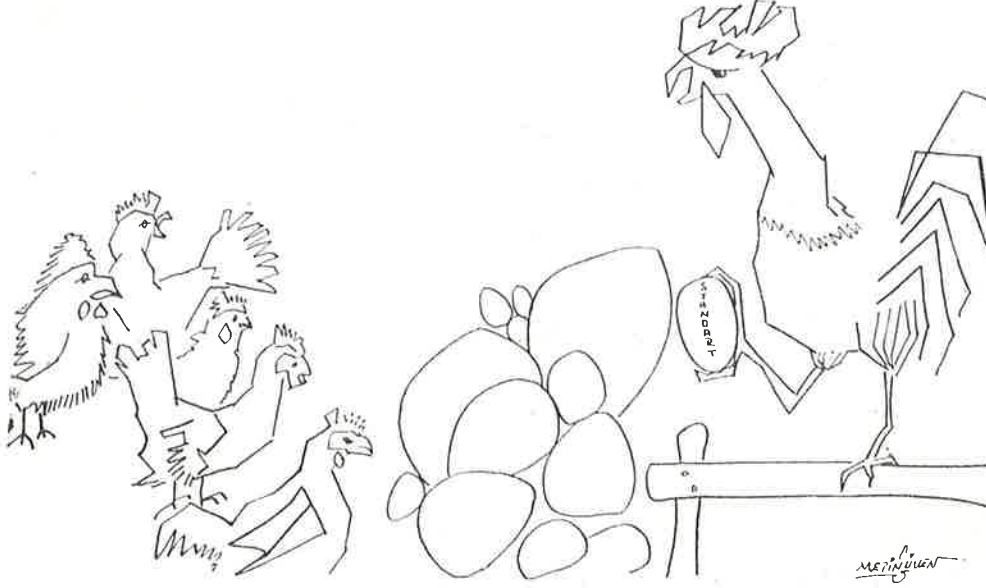
F — İKİNCİ OLGUNLAŞTIRILMASI YAPILAN TASARILAR :

- Pekleştirilmiş Poliester Depolama ve Taşıma Tankları,
- Kürekler ve Beller,
- TS 863 «Asansörler (İnsan Taşıma İçin, Elektrikli)» (revizyon),
- Kereste Kurutma Odaları,
- Kerestenin Doğal Kurutulması Kuralları,
- Geleneksel İplik Numaraları Yerine Tex Sistemindeki Yuvarlatılmış Değerlerin Geçmesi İçin Tamamlayıcı Çevirme Çizelgesi (ISO - 2947),
- Tekstil Cam İpliklerinin Adlandırılması (ISO - 2078),
- Dokunmuş Cam Lifi Kumaşlarda Spesifikasyon İçin Esaslar (ISO - 2113).

G — TEKNİK KURULA GÖNDERİLEN TASARILAR :

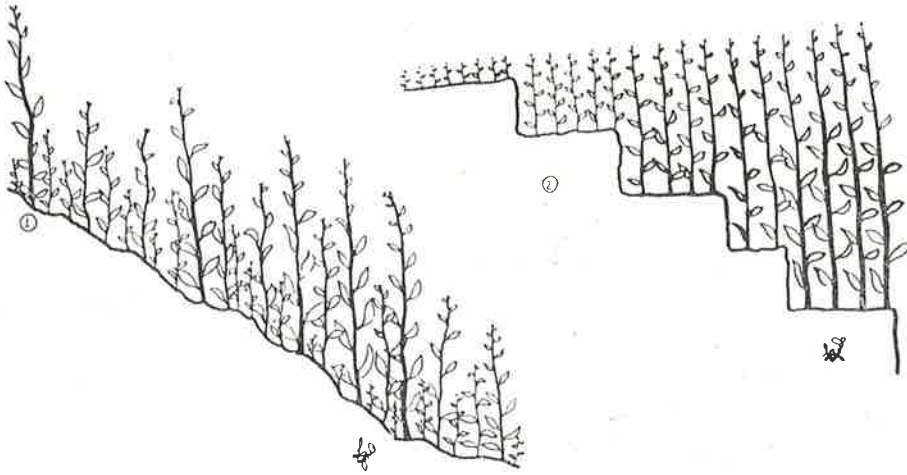
- TS 3 «Örgülü Bakır İletkenler» (revizyon),
- 15 kV'luk Termoplastik Yalıtkanlı Y-Kablolari,
- Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri - Kül Miktarı Tayini (ISO - 2224),
- Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri - Asitlik Tayini (ISO - 2225),
- Sanayide Kullanılan Formaldehid Çözeltileri - Formaldehid Miktarı Tayini (ISO - 2227),
- Magnezyum ve Magnezyum Alaşımları - Periyodat Fotometrik Metodu İle Mangan Miktarı Tayini (ISO - 809),
- Alüminyum ve Alüminyum Alaşımları - Fotometrik Metot İle Mangan Miktarı Tayini (ISO - 886),
- Çinko Alaşımlarının Kimyasal Analiz Metotları - İçerisinde Bakır Bulunan Çinko Alaşımlarında Polarografik Metotla Kurşun ve Kadmiyum Miktarı Tayini (ISO - 2576),
- Domates Suyu,
- Şeftali Nektarı,
- Kayısı Nektarı,
- Makarna,
- Pamuk Balyası,
- Şeftali Konservesi,
- Hayvansal Yağlar Deney Metotları (4 adet ISO tercümesi),
- Ambalaj (10 adet ISO tercümesi),
- Çay Deney Metotları (8 adet ISO tercümesi),
- Yağlı Tohumlar Numune Alma ve Deney Metotları (4 adet ISO tercümesi).

STANDARD şakaları

YAZISIZ

(Metin Güven)

YAZISIZ

(Hüma Demirarslan)

DÜZEN ÜZERİNE

Dr. Mehmet Ali OKSAL

Düzen deyince, biliyorum, akla ilk gelenleri... Ama, burada, ne bozuk düzen ve ne de herhangi bir başka ekonomik, sosyal veya siyasal düzenden söz edeceğiz. Biz, ancak standardlaştırmayı da ilgilendirdiğinden, «Düzen» kavramı üzerinde kısaca durup geçeceğiz.

Düzen kavramı çok geniş kapsamlı olduğundan, düzenin ilke, kural, ve yöntemleri her alanda geçerli sayılıyor. Bu nedenle, çağrışımlar bizi başka konulara çekerse, hoşgörülmemiz. Bütün dileğimiz, okurlarımızı standardlaştırma ile içten ilgilendirmek ve sorunlarımızı tanıtmaktır. Bunu yaparken de, elimizden geldiği kadar, sizleri hayal kırıklığına uğratmama ya çalışıyoruz. Biz yine de sizi Orhan Veli'nin bir şiiri ile uyaralım :

**Gemliğe doğru
Denizi göreceksin,
Sakın şaşırma.**

Türk Dil Kurumu yayını Türkçe Sözlüğü «Düzen» için diyor ki :

«Bir takım şeylere amaca göre verilen kurallı durum». «Düzenli» için de «Sistemli» karşılığını veriyor. Anlaşıyor ki, «Düzen» ve «Sistem» eşanlamlı sözcükler.

Standardlaştırmanın bir düzen kurma işi oluşu, ona kuşbakışı bakmayı gerektiriyor. Ancak o zaman, onu bir bütün olarak görebiliriz.

Ağaçtan ormanı görememenin boğucu sınıktısı insanı, ister istemez, ormanın bütünlüğünü görmeye sürüklüyor. Günlük yaşantımızda bunu duymayan kaç mutlu var aramızda...

Gözünüzün önüne getirin bir kez şu karabasan durumları. Yasalardan Anayasa görünmezse, parlâmenterlerden Parlâmento görünmezse, devlet dairelerindeki kırtasiyecilikten (Kâğıtçılıktan) devlet görünmezse, sokaktaki araçlardan trafik, okullardakilerden okul ve hele fiyatlardan hazreti pahalılık görünmez ise, ormanlarda kaybolmaz mıyız?

Evet, standartlardan Standard'ı görememe tehlikesi de var. Bundan kurtuluşun tek yolu, konuyu düzenli bir bütün halinde ele almaktır.

Biliyoruz ki, düzen sayılan bir bütünün içindeki öğeler arasında belirli ilişkiler vardır. Öğeler, bu ilişkilerin boyutsal alanı içinde bütünleşerek yerleşirler. Bilim dilinde buna «Holizm» deniyor. Gerçek şu ki, düzen kendi öğeleri toplamından daha büyük ve yücedir. Millet örneğinde olduğu gibi. Düzensiz toplulukların kalabalık bir yığın olmaktan kurtulamayırları da kolayca anlaşılıyor. Bütün ile yığını bir birinden ayıran da bu «Holistik» niteliktir.

Bir bütünün içindeki ilişkiler kadar, bütünün çevresi ile olan ilişkileri de düzenin bir parçasıdır. Düzenin sağlığı her ikisinin iyi olmasına bağlı. Ayrıca, iç ve dış ilişkiler de birbirlerini etkilemekte. Düzen ayarlamasında bu ilişkilerin bütünlüğü gözden uzak tutulmamalıdır.

Düzen ayarlaması deyip geçmeyelim. Kolay işmi bu? Hele ayarlanacak düzen esneklikten yoksun olursa... Çağımız hızlı değişmeler çağıdır. Esnek olmayan kurulu düzenler, bu değişmeler karşısında sarsıntılar geçiriyor. Bazıları da çöküyor, yıkılıyor, veya değişiyor.

Düzeni ister ayarlayalım, ister değiştirelim, ama çağın gerçeklerine uygun bir hale sokmak zorundayız. Bunu yaparken de kaynaklarımızı iyi tanıyıp, yerli yerinde kullanmak gerek. Yoksa, lâfla hiçbir düzen yürümez. Asla unutulmamalıdır ki, düzeni kuracak da, isletecek de insandır. Yalnız bu insan, yeni bir insandır. Çağın insanıdır.

Söleşimizi sırf güzel bir sözle bitirmiş olmak için, rahmetli Sabahattin Eyüboğlu'nun türkçeleştirdiği bir Hayyam dörtlüsü ile süsleyelim :

**Kimi dinde imânda buldu yolu,
Kimi akıl, bilim yolunu tuttu.
Derken bir ses geldi karanlıklardan :
Gafiller! Doğru yol ne odur, ne bu!**

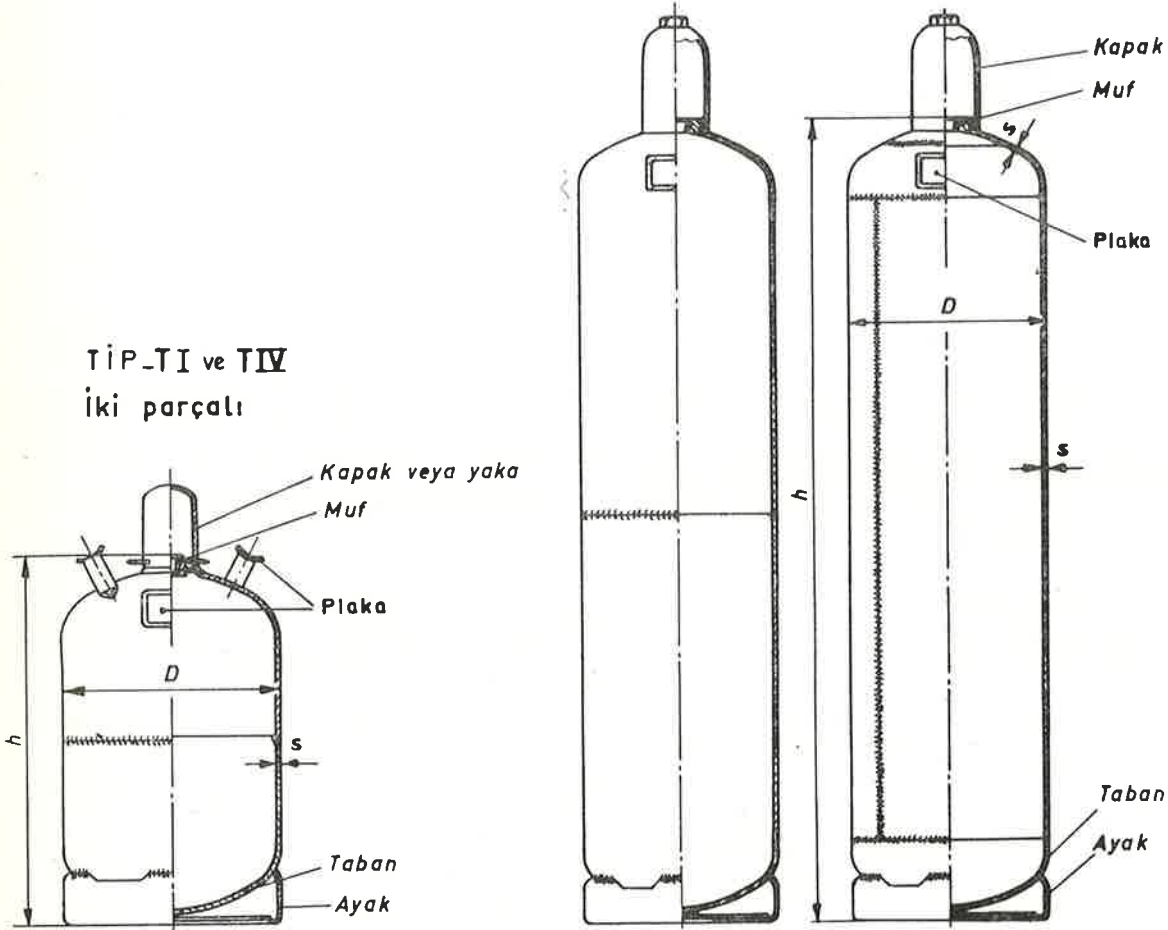
TÜRK STANDARLARI

 Türk Standartları Enstitüsü 1974 BİRİNCİ BASKI	T Ü P L E R Basınçlı gazlar için; çelik, dikişli Deney basıncı : 30 kgf/cm ²	TS	1519/1
	WELDED STEEL COMPRESSED GAS CYLINDERS TEST PRESSURE : 30 Kgf/cm ²	UDK	621.642

Ölçüler mm dir

Belirtilmeyen hususlarda imalatçı serbesttir.

TİP-TV ve TVI
iki yahut üç parçalı

Hacmi 27,2 L olan yakalı (Y) bir tüpün gösterilişi :

Tüp 27,2 Y TS 1519/1

Tipi	Tüp hacmi l % ±5	D	h ±5	s min	Ağırlık ²⁾ ~ kg
T I ¹⁾	2,47	140	225	2	2,8
T II	7,4	204	325	2	4,7
T III	12,3	229	405	2	6,2
T IV	27,2	300	505	2,5	12
T V	52	267	1090	3	27
T VI	79	318	1155	3	33

1) Zorunluk olmadıkça kullanılmamalıdır.

2) Ağırlıklar 7,85 kg/dm³ e göredir.

Malzeme: Kaynak etmeye elverişli, sade karbonlu, sakın dökülmüş çelik; akma sınırı en az 24 kgf/mm

YENİ Standardlar

- I -

(Basınçlı Gazlar İçin, Çelik) TÜPLER STANDARDI

Fuat ÜNVER

Makina Yük. Müh.

Endüstrinin hemen bütün dallarında, işletmelerde, atövelerde, laboratuvarlarda ve benzeri başka yerlerde, yakılarak ısıtma niteliklerinden veya kimyasal etkilerinden yararlanmak üzere, çeşitli kimyasal gazlardan faydalanılmaktadır. Yanma, patlama boğma ve/veya zehirlenme gibi tehlikeli özellikleri bulunan ve genellikle, kullanıldıkları yerlerde istihsal edilmeyen bu gazların, kullanılma yerlerine, basınçlı durumda ulaştırılmaları gerekmektedir ve bu iş için de genel olarak çelikten yapılmış tüpler kullanılmaktadır.

İçlerine, gazların, sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış durumda ve yüksek basınçlı olarak doldurulmakta olduğu bu tüplerin gerek iş yerinde çalışan ve bulunanların hayatı ve gerekse kullanıldıkları yerlerde yaratabilecekleri başka büyük tehlikeler bakımından kusursuz, sağlam, dayanıklı ve çok emniyetli olması ve üzerlerine konulacak işaretlerde yanlışlık, anlaşmazlık ve aksaklıklara meydan verilmemesi gerekmektedir.

İmallerinde kullanılan malzemenin çok büyük bir kısmı memleketimizde mevcut olan bu tüpler, yurdumuzun çeşitli firmaları tarafından yapılmaktadır. Yerli imalatın, çok yakın bir gelecekte yurt içi ihtivacını tamamen karşıladık tan başka yabancı ülkelere ihracata yönelebileceği; hiç kuşkusuz mümkündür.

Yukarıda belirtilen nedenlerdir ki Enstitümüz, hayati önem taşıyan bu tüplerin standarda bağ

lanmasını kararlaştırmış ve hazırlanan tasarı teknik kurulumuzca mevcut standard olarak kabul edilmiştir. Bu suretle yürürlüğe giren bu standard, basınçlı gaz tüplerinin en azından, yabancı memleketlerde imal edileneyle eş değerde yapılmasında ve dolayısıyla gaz sızdırmalar veya patlamalar ile meydana gelen ve bir çok yurttasımızın hayatına mâl olan kaza'ların, en geniş ölçüde önlenmesinde hiç şüphesiz ki çok önemli bir rol oynayacaktır.

Standardda tüplere ait tarifler, tüplerin sınıflandırılması ile malzeme ve yapılış özellikleri (metin ve föy'erde) imal edilen veya kullanılmakta olan tüplerin, gerekli özelliklerde olup olmadığını tespit için hangi deneylerin ve nasıl yapılacağı ve bunların ne şekilde işaretleneceği ve ambalananacağı ver almakta ve ayrıca Standardın «Ek» kısmında, hangi tüplere hangi gazların konulabileceği, bu gazlardan hangilerinin «yanar», hangilerinin «yanmaz» olduğu, doldurma faktörleri ve gazların tüp içindeki durumları (sıkıştırılmış, sıvılaştırılmış) belirtilmektedir.

Standardın tarifler bölümünde «tüp», «dikişli tüp», «dikissiz tüp», «tüp kapağı», «kapak çatalı», «çatal zinciri», «tüp ayağı» «tüp mufu», «boyun bileziği», «tüp tutamağı», «tüp yakası», «tüp hacmi», «tüp tabanı», «deney basıncı», «doldurma basıncı» ve «doldurma faktörü» deyimlerinin tarifleri yer almaktadır.

Standardda tüpler dikişli tüp veya dikişsiz tüp olarak sınıflandırılmış ve dikişliler altı tipe, dikişsizler de beş tipe ayrılmıştır.

Standardın özellikler kısmında tüplerin ve parçalarının hangi malzemelerden en az hangi mekanik özelliklerde olması gerektiği açıklanmış ve tüplerin yapıları ile ilgili genel hususlar, yüzeylerinin nasıl olacağı, sızdırmazlık ve esneme durumları ile boyut ve toleransları belirtilmiştir.

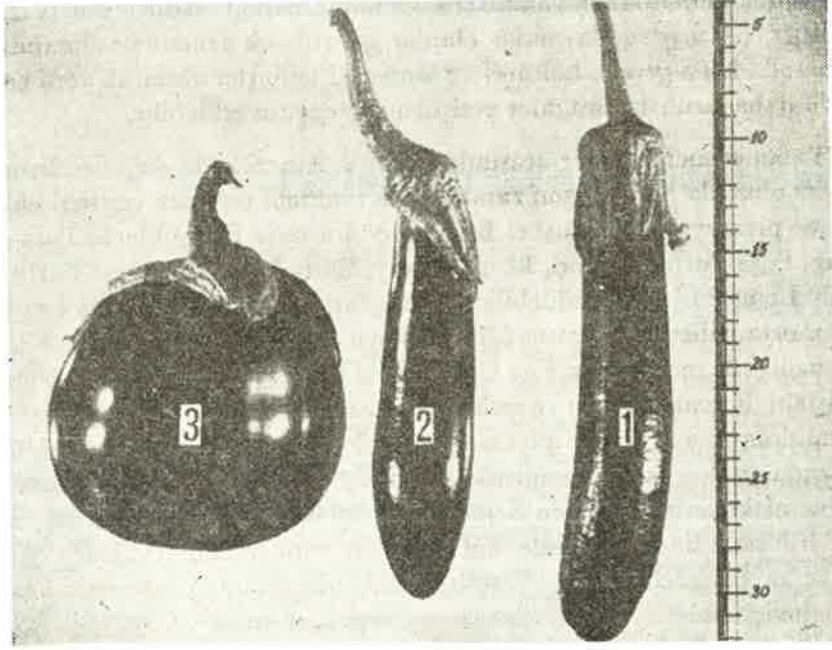
Standardın muayene ve deneyler bölümünde, yapılacak muayene ve deneyler için nasıl numune alınacağı, gözle ve boyut muayenelerinin ne şekilde yapılacağı belirtilmiş, tüplere uygulanacak «sızdırmazlık», «soğukta sızdırmazlık», «sıcakta sızdırmazlık», «esneme», «vırılma», «çekme» ve «kavnak dikisi» deneyleri ve bu deneylerin nasıl değerlendirileceği açıklanmıştır.

Tüplerin nasıl işaretleneceği ve pivasaya ne durumda arz edileceği standardın üçüncü bölümünde belirtilmiştir.

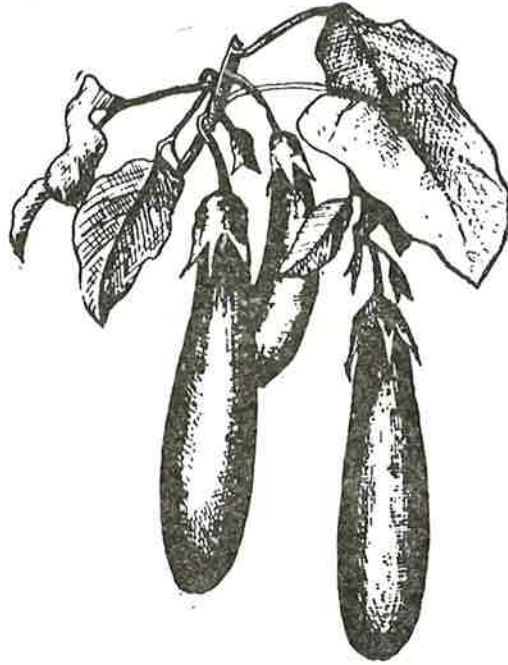
Pivasaya çıkarılan tüplerin, gerektiğinde nasıl denetleneceği ve bu sırada ne yolda hareket edileceği standardın son bölümünde yer almaktadır.

Basınçlı gaz tüpleri standardının milletimiz ve sanavcilerimiz için faydalı olmasını dileriz.

T Ü R K   S T A N D A R D L A R I

Memleketimizde en fazla yetiştirilen patlıcan çeşitleri :
1— Kemer, 2 — Halkapınar, 3 — Bostan Patlıcanları

İzmir — Halkapınar Patlıcanı

PATLICAN STANDARDI

Arıçtan TÖNÜK

Ziraat Yük. Müh.

Kültür sebzeleri arasında yetiştirici ve satıcıya sağladığı kazanç yönünden oldukça önemli bir yere sahip olan Patlıcan, **Patlıcangiller = Solanaceae** familyasındadır. Ana vatanı birçok araştırmacı ve yazara göre Hindistan'dır. ve Anadoluya'ya geliş; 16. yüzyıla rastlar.

Patlıcan sıcak mevsim bitkisidir ve soğuktan çok etkilenir. Bol ürün alabilmek için mevsiminin uzun olmasını ister. İlk iklimlerde senelik, tropik iklimlerde ise ufak bir ağaç olarak büyüyen bir kaç senelik bir bitkidir. Toprak hususunda seçicidir, derin, süzek, gübreli, kumlu veya kumlu - tınlı topraklarda iyi yetişir. Suyu çok sevdiğinden, yetiştirme devresinde muntazaman sulanması gerekir. Aksi halde mahsul azalır ve meyvelerde acılık başlar.

Uygun topraklarda kuvvetli ve oldukça derine inen bir kazık kök ile bunun etrafında ve bilhassa toprak sathına yakın kısımlardaki saçak köklere sahiptir. Normal şartlarda 50-100 cm. boy alır. Dilimli, genişçe, koyu yeşil veya mor renkli, üzerleri hafif tüylü yaprakları ve açık menekşe renginde çiçekleri vardır. Meyvesi, etli, sarı koyu erguvan veya koyu mor renklindedir, çekirdekleri küçük yassı ve sarı renktedir.

Yemelik değeri yanında, uzun yıllardan beri halk arasında, vücutta meydana gelen şişkinliklerin giderilmesinde, memeli basurun ve ağızda meydana gelen kabarcıkların tedavisi ile idrar zorluğuna karşı kullanılmaktadır. 1964 yılı istatistiklerine göre 46.000 hektardan, 450.000 ton ürün alınmıştır.

Patlıcan başlıca iki safhada yetiştirilmektedir:

- 1) Fidelerin yetiştirilmesi,
- 2) Fidelerin esas yerlerine dikimi.

Patlıcan tohumu, yerine göre Ocak ile Mart ayları arasında, iyice hazırlanmış sıcak yastıklara serpmeye veya sıravari usûlle metre-kareye 5 - 6 gr. üzerinden ekilir. Tohumların üzeri 1 cm. kalınlıkta örtülür, bastırılır ve sulanır. Fideler 15 - 20 gün içinde çimlenerek toprak yüzünde görülür. Bu arada fideleri sulamak ve yabancı otları ayıklamak gerekir. Bölgenin ilk bahar donları geçtikten sonra fideler esas yerlerine, 60 cm. ara ile açılan çukurlara dikilir. Umumiyetle ilk meyveler görülene kadar fazla su verilmez. Meyve tuttuktan sonra 2 - 3 günde bir sulanır. Patlıcanlarda hasat, piyasaya turfanda veya normal mahsul çıkarma arzusuna göre meyveler çeşitli iriliklerde iken yapılır. Hasat umumiyetle alttaki meyvelerin, saplarından bıçakla kesilmesi ile başlar ve kademeli olarak yukarıya doğru devam eder. Bir kökten 8 - 12 tane ve bir dönümden 2 - 3 ton patlıcan elde olunur.

Kaliteli ve bol mahsul alabilmek için, yetiştirme süresinde hastalık ve zararlılarla mücadele etmek gerekir. Patlıcan mildiyözü, fusarium, mozaik virusu, halkalı leke virusu, çökerten en önemli hastalıkları, dana burnu, kırmızı örümcekler, emici böcekler, kökür menatodları, orobanş da en fazla görülen zararlılarıdır.

TSE'ce hazırlanıp, yayımına karar verilen TS 1255 **PATLICAN (Eggplants, Aubergines)** standardı altı esas bölümden meydana gelmekte ve Milletlerarası sınıflan-

dırma numarası da UDK 635.34'dür.

Standardın başında, patlıcanın botanik sınıflamadaki yeri belirtilmekte ve standardın kapsamı çizilmektedir. Daha sonra patlıcanlar, çeşitlere, özelliklerine göre iki sınıfa ve çap ölçülerine göre de boy:ara ayrılmaktadır. Her sınıfın özellikleri ile Genel özellikler ayrıntıları ile izah edilmektedir. Sınıf ve boy toleranslarını takiben. Piyasaya Arz bölümünde, Patlıcanların ambalajlı olarak piyasaya arz edileceği belirtilmekte ve aynı ambalajdaki patlıcanların, çeşit, orijinal, sınıf ve boy bakımlarından bir örnek olmaları ve ambalajlarının, temiz, yeni, insan sağlığına zarsız ve 80 X 120 veya 100 X 120 cm. boyutlarındaki paletlere uygun gelecek ölçülerde bulunması istenilmektedir. Ambalajların üzerinde bulunması gereken bilgi ve işaretler de bu arada standardda yer almaktadır. Standardın Numune Alma ve Muayeneler bölümünde parti tarifinden sonra numunenin ne şekilde ve ne miktarlarda alınacağı ile muayenelerin nasıl yapılacağı anlatılmaktadır. Patlıcanların uygun bir şekilde depolanması ve taşınması için uyulması gereken şartları anlatan Çeşitli Hükümler maddesinden sonra Standard, Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Tüzük Hükümlerine göre yapılacak olan denetim işlemlerini; izah eden hükümlerle son bulmaktadır.

TSE Ziraat Hazırlık Grubunca yaş meyve ve sebze standartları dizisinden yeni bir standardın kabulünü memnurlukla karşılıyor ve memleketimiz ekonomisi yönünden faydalı olmasını diliyoruz.

TÜRK STANDARTLARINA UYGUN KALİTE GARANTİSİ

kablo taleplerinizde güven kaynağı

YILMAZ KABLO

DEĞİŞİK TİP VE KESİTLERDE

- YERALTI KABLolarI
- TESİSAT KABLolarI
- TELEFON KABLolarI

YILMAZ KABLO SANAYİ A.Ş.

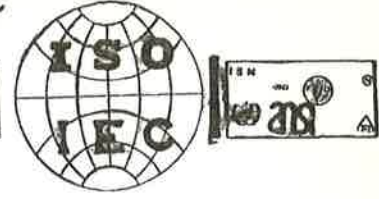
Merkez : Okçumusa Cad. 70 - Karaköy - İST. - Telf. : 44 24 52 - 49 35 35

Fabrika : Topkapı, Maltepe Cad. 10/3 - İST. - Telf. : 21 76 22

Ajanstek — 74/36 (33)

Uluslararası Standardlar, Yaş Meyve Ticaretini Geliştiriyor

Antillerde yetişen ve bizim Perse Armutu dediğimiz bir çeşit armut biçimindeki «avocado» adlı meyvenin domates ve diğer bazı bitkisel yiyeceklerle bir arada muhafazası ve depolanması sakıncalıdır; çünkü domatesten çıkan etilen gazı bu meyvenin, daha perakendeci ve müşteriye ulaşmadan olgunlaşmaya başlamasına veya olgunlaşmasını hızlandırmasına sebep olur.

Diğer taraftan, olgunlaşmaya başlayan «avocado» da etilen gazı çıkardığından muz veya diğer yiyecekleri etkileyebilir.

Bu depolamada uyumsuzluk konusu, «avocado»nun depolama ve nakliyesini kapsayan 2295 sayılı yeni ISO Uluslararası Standardında ele alınan sorunlardan yalnız bir tanesi olup, söz konusu standardda ayrıca meyvenin hasadı, olgunluk kriterleri, depolanmasına ilişkin kalite özellikleri, soğutma, havalandırma gibi noktalar da gözönünde tutulmuştur. ISO 2295; elma (ISO/R 1212), muz (ISO/R 931), karnabahar (ISO/R 949), şeftali (ISO/R 873), armut (ISO/R 1134), ve ananas (ISO/R 1838) gibi ürünlerin en etkili bir şeklide taşınma ve depolanmaları ile ilgili uluslararası standardlar serisinden bir tanesidir (1).

Bu standardlar, tarımsal yiyecek ürünleri uluslararası uzmanlarından oluşan ISO teknik komitesi (ISO/TC 34) tarafından geliştirilmiş olup, çeşitli ihtisas alt-komiteeleri ve çalışma gruplarının yardımıyla bulunduğu bu teknik komite, bugüne kadar meyve, sebze, baharat, süt ürünleri, bitkisel ve hayvansal yağlar, et ve et ürünlerini kapsamak üzere, yaklaşık olarak, 100 kadar uluslararası standard geliştirmiştir.

Uluslararası Standardlar dünyaya yaş meyve ticaretinin gelişmesine büyük ölçüde katkıda bulunmaktadır. Örneğin, 1960 larda Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik

Komisyonu'na (ECE) göre, Batı Avrupa yaş meyve ithalat hacmi yaklaşık olarak iki katına, yani 2 Milyar Doların üstüne çıkmıştır. Aynı süre içinde Doğu Avrupa ülkelerinin portakal ve mandalina alımı ise % 60 oranında artmıştır.

(ISO Press Service)

(1) ISO'nun hazırladığı 873, 931, 949, 1134 ve 1212 numaralı uluslararası Standardlar: TS 1219 Şeftali — Soğuk De-

polama Klavuzu, TS 1220 Karnabahar — Soğuk Depolama Klavuzu, TS 1221 Elma — Soğuk Depolama Klavuzu, TS 1336 Yeşil Muz — Depolama ve Taşıma Klavuzu, TS 1337 Armut — Soğuk Depolama Klavuzu, olarak Türk Standardları halinde kabul edilmiş ve ilgililerin istifadelerine sunulmuştur.

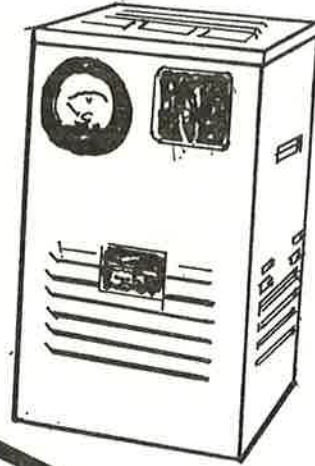
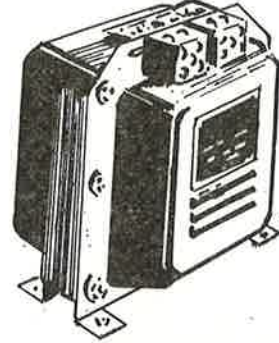
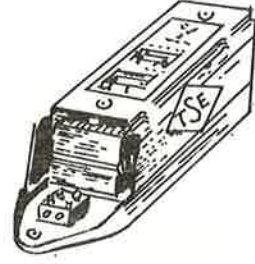
YENİ ISO ULUSLARARASI STANDARDLARI(*)

ISO 123 — 1974	Kauçuk Lateksi — Numune Alma
ISO 298 — 1973	Takım Tezgâhları — Torna Merkezleri — Değişkenlik için Boyutlar
ISO 1107 — 1974	Balık Ağları — Ağ Örmeye — Ana Terimler ve Tarifler
ISO 1188 — 1974	Sinematografi — 16 mm. Sinema Filmlerinde Manyetik Ses Kavdır Özellikleri — Spesifikasyonlar
ISO 1310 — 1974	Kauçuk Sanayiinde Kullanılan Karbon Siyahı — Paketlerden Numune Alma
ISO 1656 — 1974	Doğal Ham Kauçuk ve Doğal Kauçuk Lateksi — Azot Miktarı Tavini
ISO 1826 — 1974	Kauçuk — Vulkanizasyon ve Deney Arasında Geçen Süre
ISO 1967 — 1974	Uçak — Aleve Dayanıklı Elektrik Kabloları — Boyutlar, İletken Direnci ve Kütle
ISO 2005 — 1974	Doğal Kauçuk Lateksi — Çamur Miktarı Tavini
ISO 2027 — 1974	Buharlaştırılıp Saklanmış Kauçuk Lateksi — Spesifikasyon

(*) ISO Uluslararası Standardları, Türk Standardları Enstitüsü'nden sağlanabilir.

Adres : Necatibey Caddesi, 112 — Bakanlıklar/Ankara

HEİCO

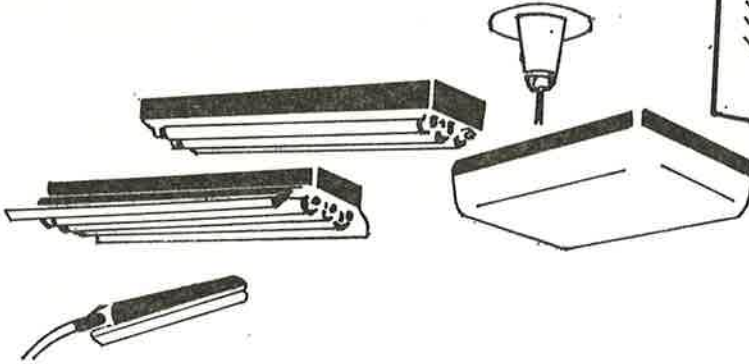
STANDARDA UYGUNLUK GARANTİSİNİ ALAN İLK BALAS HEİCO'DUR.

HEİCO MARKASI GARANTİNİN VE TEKNİĞİN İFADESİDİR

5 WATTAN 5000 WATA KADAR MONOFAZE HEİCO TRANSFORMATÖRLERİ AVRUPA EMSALLERİ AYARINDA OLUP İN İYİ VERİMLE ÇALIŞIR

DÜŞÜK GERİLİMLİ YERLERDE CİHAZLARINIZI DAHA VERİMLİ ÇALIŞTIRMAK İSTİYORSANIZ HEİCO REGÜLATÖRÜ KULLANINIZ

HEİCO FLUORESANT BANT VE REFLEKTÖRLERİ ZERAFETİN NÜMUNESİDİR

SOKAK AYDINLATMASINDA HEİCO ANTİGRON, ARMATÜR VE BALASTLARINI TERCİH EDİNİZ

HAYK DEĞİRMENCİOĞLU, YANIKKAPI Sok. 38 İSTANBUL - KARAKÖY

TEL : 44 33 37

ISO, EMNİYET KEMERLERİ KONUSUNDA BİR TEKNİK RAPOR HAZIRLADI

Taşıtlardaki emniyet kemerlerinin kalite bakımından iyi olması ve tesbit yerlerinin doğru seçilmiş bulunması yeterli değildir. Bir kaza sırasında kemerin amacına hizmet edebilmesi, tesbit edileceği yerin standarda uygun olması ile mümkündür.

Yeni yayımlanmış bulunan 1417 sayılı ISO Teknik Raporunda, kemerlerin tesbit edileceği pozisyonun seçimi, bu tesbit noktalarının karşı koyması gereken kuvvet, bunlara uygulanacak testler ve imalat koşulları belirtilmektedir.

Kabul olunan uluslararası testlerin, trafik kazalarında karşılaşılan şiddette kuvveti sağlayacak derecede gerçeğe uygun nitelikte olması zorunludur. Bu nedenle, ISO/TR 1417'de belirtilen genel kurallardan biri, kemer tesbit noktalarıyla bağlantı kısımlarının, gövde yapısından ayrılmamak şartıyla gövdenin tesbit noktalarını çevreleyen kısımda makûl ölçüde sabit bir deformasyonun kabul edilebileceğidir.

Bu rapor, motorlu araç malzemesi ve parçalarının bir örnek koşullar altında kabulü ve karşılıklı olarak tanınmasıyla ilgili Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 14 sayılı Yönetmeliğinin uygun olarak hazırlanmıştır.

Söz konusu belgenin bir ISO Uluslararası Standardı olarak yayımlanması kararlaştırılmış ve bir taraftan konunun daha da geliştirilmesi öngörülmüştür.

(ISO Press Service)

ISO'nun Yeni Üyeleri

Liberya Standardlar Örgütü ile Trinidad ve Tobago Standardlar Bürosu, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) na muhabir üye olmuşlardır.

Bu yeni katılmalarla ISO üyesi ülkelerin sayısı, 58' i asli ve 15' i de muhabir statüsünde olmak üzere 73'e ulaşmıştır.

Demir cevheri, altın ve elmas madenlerine sahip olan ve ekonomisini daha çok madencilığe dayanmış bulunan Liberya'da tarım, ormancılık ve balıkçılık da yapılmaktadır.

Trinidad'ın başlıca gelir kaynağı ise petrolden sağlanmakta; bunun yanı sıra şeker, kakao, rom, kahve ve turuncuğiller üretimi de önemli yer tutmaktadır.

(ISO Bulletin)

YENİ IEC YAYINLARI (*)

- Yayın 179 A (Yayın 179 (1973) a Birinci Ek) — Hassas Ses Seviye Metreleri — Darbe Seslerinin Ölçülmesi; için İlâve özellikler.
- Yayın 335 - 16 (Birinci Baskı) — Evlerde ve Benzeri Yerlerde Kullanılan Elektrikli Aletlerin Emniyet Kuralları, Yiyecek Artığı Parçalayıcıları için Özel Şartlar.
- Yayın 335-16 A (Yayın 384 - 1 (1972) e Birinci Ek) — Elektronik Cihazlarda Kullanılan Sabit Kondansatörler, Kısım 1: Terminoloji ve Deney Metotları.
- Yayın 434 (Birinci Baskı) — Uçaklarda Kullanılan Elektrikli Filaman Lambaları.
- Yayın 60-1 (Birinci Baskı) — Yüksek Gerilim Deney Metotları, Kısım 1: Genel Tarifler ve Deney Şartları.
- Yayın 60-2 (Birinci Baskı) — Yüksek Gerilim Deney Metotları, Kısım 2: Deney Süreçleri (Prosedürleri)
- Yayın 82 (Üçüncü Baskı) — Tüp Floresan Lamba Balastları.
- Yayın 136-2 B (Yayın 136-2 (1967) ye İkinci Ek) — Elektrik Makinaları için Kömür ve Kömür Mesnetleri, Kısım 2: Kömürlerin Tamamlayıcı Boyutları — Kömür Uçları — İlâve Boyutlar ve Speyd — Bayrak ve Çift Pabuçlar için Metal Kalınlığı — Kutu veya Tüp Terminaler — Kömür ve Esnek Bağlantı Kabloları için Tavsiye Edilen Akım Yoğunlukları.
- Yayın 453 (Birinci Baskı) — Genlik Modülasyonlu Sinyal Jeneratörleri.
- Yayın 445 (Birinci Baskı) — Cihaz Terminallerinin Belirlenmesi ve Alfanumerik İşaretleme ile Terminal İşaretlemesinde Birörneklik için Genel Kurallar.
- Yayın 446 (Birinci Baskı) — Yalıtılmış ve Çıplak İletkenlerin Renklerle Belirlenmesi.
- Yayın 264-3 (Birinci Baskı) — Bobinaj Tellerinin Paketlenmesi, Kısım 3: Bobinaj Telleri için Bantlanmış Sevk Makaraları.

(*) IEC Yayınları (Uluslararası Elektroteknik Standardları) Türk Standardları Enstitüsü'nden sağlanabilir.

Adres : Necatibey Caddesi, 112 — Bakanlıklar/Ankara

garantisi ile

**qüvenebile.
ceqiniz**

kablo

an-ka

an-ka

SANAYI VE TICARET A. Ő.
OKÇUMUSA CAD.
BANKALAR SARAYI
KARAKOY
TEL : 44 73 07 - 49 01 37

kauçuk ve pvc izolasyonlu
yeraltı, yerüstü, enerji,
tesisat ve gemi kablo-
ları ile,
her nevi kablolar ...

be-ti grafik

MALLARIN KALİTESİ

Kalitenin, iyi bir işçilik anlayışı, el hüneri, zanaat ve artistik duygusu bakımından üreticiye bağlı bulunduğu bugün de anlaşılammıştır. Yaşlı Avrupa yüzyıllar boyunca imâl edilmiş ve yapılmış ve bizlerin hayranlığını ve saygısını kazanan bu gibi hazinelerle doludur. Âdi çömlükçilikten en güzel emayelere, Péguy sandalyesinden Boulle mobilyasına, gösterişsiz Breton topraklarından günümüzün görkemli topraklarına ulaşılmıştır. Kalite ve güzellik, düşüncelerde hep yanyanadır; fakat geçip giden bir âlem içindeki insanlığın anlayışında biri öbürüyle pek ilişkili değildir.

KALİTE :

Günümüzde, yığın halindeki üre, tim, kalite anlayışına yeni bir boyut kazandırmıştır : Bir mal için «Bir» kalite değil kaliteler sözkonusudur. Bu kaliteler piyasaya, çağa, ekonomik örgütlerle fikirlerle, değişik ülkelerin siyasal görüşlerine ve kendi zenginliklerine, rekabete tanınan olanaklara, tüketicilerin yaşama düzeyi ve biçimine v.b. bağlıdır. Bu çerçevede, tüketiciler, üreticiler, dağıtıcılar, teknik ve araştırma kurumları, hükümetler arasında, ki uygun ilişkiler, her an bir dengeyi arayışına dönük geniş bir siberetik sistem'in düzenleyici öğeleri olarak düşünülebilir.

Bugünkü kuvvet ilişkilerine göre, ülkeden ülkeye veya çağdan çağa değişen; ama aslında aynı kalan bir sistemin köriüğü içinde denge sağlanır, bazı istisnai durumlarda ise bir anarşiye gidilir. Geçici veya süreklî bir uygulama bakımından genel duruma, yöneltme, isteklendirme bakımından; engellemek ve denetlemek yönünden, kesin kurallara varmak, uyumsuzlukları kaldırmak ve en elverişli bir durumu sağlamak için el atılabilir. Bu el atışların ro'ü, piyasa mekanizmasının oyunu içinde bir doğrultucu ve bir «düzen etmeni» olarak görünmektedir.

Bu el atmaların rollerinden biri, sisteminde varolan bir veya bir çok ortaklığın zayıflığını geçici olarak ortadan kaldırmak olmalıdır. Ülkelerin çoğunda, tüketici, bu zayıf noktalardan biridir. Kişi olarak alınır, gücü pek azdır; fakat koruyucu birliklerde öbür tüketicilerin gücüne katıldığında fazla görünür ise de, gene de fazla sayılmaz. Denge, çoğunlukla onsuz, ona karşı sağlamı sayısı çok olduğu halde.

Tüketici bir kitle olduğundan en etkin el atmalar toplu olacaktır elbette : Mevzuat, uğraşsal politika tüketicilerin ortak işleri, hep toplu olarak alınıp değerlendirilecektir teknik ve ekonomik plânda. Bu işlerin arasında ve belki de ruhunda standardlaştırma esas rolünü oynar.

TÜKETİCİNİN HOŞNUTLUĞU :

Tüketicinin hoşnutluğunun nedeni nedir? Buna verilecek özlül cevap ol-

Yazan : A. THIARD

dukça basittir. Üzerinde durulacak öğeler ise oldukça karışıktır.

Her şeyden önce bilgi alımı gelir. Bütün hoşnutluk olanağının anahtarı budur. Ürünlerin çokluğu ve karışıklığı, reklamların büyük etkisi karşısında şaşırarak tüketici, yavaş yavaş uzman bir haken durumuna gelir. Mal konusunda etken ve güvenli bir yardıma muhtaçtır. Fakat bu yardımın kabul edilebilir olması gerekir. Bu nedenle, bilgi açık, anlaşılır, nesnel ve eğitici olmalıdır.

Tüketicinin gereksinimleri en iyi biçimde değerlendirilmelidir. Bu gereksinimler açıklanabilmeli, üreticilerin bilgisine ulaştırılmalı, üreticiler kadar tüketiciler için de ekonomik yönden kabul edilebilir bir biçimde gerçekleşmesi olağan bulunmalıdır.

Malların kalitesi tanımlanabilmelidir. Kendi kavramı, erekliliği, kararlarına, seçmelere, bu tanım ve global kalite ölçme araçları sayesinde olanak verebilmelidir; elverişlilik kriterleri incelenabilmeli, deney yöntemleri tanımlanabilmeli, kusurlu ve kuşku durumlarda ceza uygulanmasında kesinlik bulunmalıdır.

Sunulan malların yelpazesi de belirli olmalıdır. Gelişmekte olan bir ülkedeki tüketicinin hoşnutluğu ile sanayileşmiş bir ülkede oturan tüketicinin aynı araçlarla sağlanamaz. Bir Londra'nın değerlendirme kriterleri ile bir Lyonne'lununki farklıdır ve bir şehirlerin gereksinimleri şehirdeki evi ile kırdaki evi bakımından da aynı olmaz.

ULUSLARARASI ÖNLEMLER :

Mevzuat :

Yasa, genel deyimle mevzuat, tüketicinin hoşnutluğu konusunda değil ise de, hile ve tağşişe karşı olduğu gibi sağlık ve güvenliğinin korunması bakımından önemli bir önlem olarak değerlendirilmelidir. Belirli bir mevzuat, kalitenin gelişmesinde zorunludur ama yeterli değildir. Bilindiği üzere, istisnaları olmakla birlikte, Fransız şarapları mevzuatı gibi parlak örnekler de vardır; bu mevzuat olmadan, bütün dünyadaki haklı ününü uzun süre sürdürmesi beklenemezdi Fransız şaraplarından. Bugün, mevzuat ulusal sınırları aşmaktadır; Birleşmiş Uluslar Örgütü'nün Avrupa Ekonomik Komisyonu çerçevesinde şaraplarla ilgili olarak hazırlanıp imzalanan bir uluslararası anlaşma burada anılabileceği gibi, Ortak Pazar'daki mevzuat çalışmaları da anımsanabilir. Bütün bunlara rağmen, bu ulusal mevzuatın amaç ve araçları, tüketicilerin korunması bakımından sınırlıdır.

Standardlaştırma :

Standardlaşmaya gelince, bu da, ortak önlemler arasında temel öğeleri

getirir. Uyuşmaya dayanan yöntemlerle, tüketicileri de kapsayan bütün tarafların ortak çalışmasını bir yerde toplar, teknik ve bilimsel gelişmelerin en son verilerini gözönünde tutarak malların nitelik ve özelliklerini ölçmedeki ortak yolları tanımlar, bu nitelik ve özelliklerin düzeyini saptar, kısacası iyi malla sıra malını ayırmağı ve değerlendirme olanağını sağlar. Aynı zamanda, tüketicilerin çeşitli bilgi araçları için en iyi uygulama kurallarını da belirtir. Standard, kamusal niteliği, sert değerlendirme yöntemleri ile yeri doldurulamaz bir «düzen etmeni» dir.

Şurası gerçektir ki, günümüzde, büyük tüketim malları için hiç bir kalite politikası standardlaştırma olmanın yürütülemez denilebilir.

ISO, dünya çapında, bu alanda kendine özgü araçları ile ne yapılabileceğini araştırmaktadır.

1949'da özel bir kamite kurulmuş olup, ISO/TC-73 numaralı bu komite, ISO üyesi ülkelerle uluslararası tüketici derneklerinden oluşmaktadır. Tüketicilerin topluca bilgi alma araçlarını, öbür teknik komitelere incelenen ürünlerin tekniğini incelemekle görevlidir. 1966'da, yapılan çalışmaların sonuçları karşısında, ISO, tüketim malları için uluslararası standardlaştırma politikası konusunu incelemek ve değerlendirmek görevini de vererek tüketicilerle standard yapımını karşı karşıya getirmek istemiştir. O tarihte, «Tüketici Sorunları» adını alan komitenin çalışma alanı da genişletilmiştir.

Mallar :

Teknik plânda, ilk görev, komitede görevli uluslararası tüketici örgütleri ve ISO'nun öbür teknik komiteleri ile yakın bir işbirliği kurarak konuları bakımından gereksinmelerine zorunluk duyulan ve bu nedenle öncelik verilmesi gereken tüketim maddelerinin bir envanteri oluşturmuştur. 14 maddeden oluşan ilk liste, 1967'de hazırlandı. ISO Konseyi, bu gereksinimleri ilgili teknik komitelere bildirdi.

Sonra, tüketici örgütleri tarafından istenilen standard isteklerini daha iyi derlemek ve bir biçime sokmak için, öbür teknik komitelerin üzerinde bir yetkisi olmak amacı ile Tüketim Sorunları Uluslararası Standardlaştırma Yönetli Komitesi (ISCA) kurulmuştur. ISCA, TC-73, ISO, IEC ve uluslararası tüketici örgütleri temsilcilerinden oluşmaktadır. ISCA'nın amaçları, tüketim mallarının standardlaştırılmasını teşvik etmek bunların önceliklerini saptamak ve yapılmasını izlemektir. Bu komitenin kuruluşundan bu yana, ISO ve IEC programlarında öncelikli mallara yer verilmiş olup, bunların sayısı 30 kadardır.

Çeşitli teknik komitelerden istenen çalışmaların hemen hepsi; de «Kullanılmaya Elverişlilik Deneyleri Standard Yöntemleri (MNEA)» standardına dayanmakta olup, bu standard, ülkenin sanayileşme durumu ne olursa olsun,

her üretici ve tüketicinin yaptığı veya kullandığı malın kalitesinin ve kullanmaya elverişliliğinin değerlendirilmesinde uygulanabilmektedir. Listeyi inceleyenler, bu malların kullanılan veya tüketilen mallar olduğunu ve bunların kalitesinin iyileştirilmesine dönük standartlarının hazırlandığını görürler. Bu standart, gelişme düzeyi ne olursa olsun bütün üreticiler için bağımsız bir ortak dil getirmiştir.

Tüketicinin Bilgi Edinmesi :

Tüketicilerin bilgi araçları konusunda, ISO/TC-73, bugünkü bilgi sistemleri ve bunların işleyişi ile ilgili temel kurallarını saptamak, bunların nesnellikliğini ve etkenliğini garanti etmek üzere çalışmalara girişmiştir. Bu sistemlerin temellerini belirtmeğe dönük bir «İlgi Kodu»nun öğelerini ortaya koyacak standartlara uygunluk markaları ile bilgi verici etiketleme ve karşılaştırmalı deneylerin ne olduğunu gösterecek hazırlıklar da ilerlemiştir.

Standartlara uygunluk markaları, 1961 ve 1966 yıllarında yayınlanan ISO/R 189 ve ISO/R - 526 sayılı rekomandasyonların konusu olmuştur. Bu rekomandasyonlar, bu tanıtlama (sertification) sistemini uygulayan ISO üyesi ülkelerin uymağa zorunlu buldukları kuralları saptamıştır. Daha sonra gözden geçirilen bu rekomandasyonlar birleştirilmiş olup yeni «Standartlara Uygunluk Markalarının İşleyiş İlkeleri ve Bunların Tüketiciler İçin Anlamı» adını taşımakta ve yürürlükte bulunmaktadır. Ayrıca, «ISO üyesi ülkelerde yürürlükte bulunan standartlara uygunluk markaları ve bu ülkelerde uygulanan bazı bilgi verici etiketleme sistemleri repertuarı» hazırlıklarına girişilmiştir.

Standartlara uygunluk markalarının anlaşma özellikleri bu uluslararası standardda açıklandığı gibi denetleme ve ceza sistemleri, tüketicinin yapacağı yakınmalar ve bununla ilgili işlemler gösterilmekte ve tüketicinin kötü kaliteye karşı korunmasına dönük olarak ulusal standardlaştırma kurumlarının durumları en iyi biçimde güvenlik altına alınmaktadır. Bunun, kalitenin teşvikinde önemli rolü vardır.

Aynı anlayış içinde ve TC 73 ile ilgili olarak, ISO, 1970 yılından bu yana tanıtlama sorununa daha fazla eğilmiştir. Bir Konye Komitesi, Tanıtma Komitesi (CERTICO), uygunluk tanıtlaması temel ilkeleri, özel bir durum gösteren standartlara uygunluk markaları için kuruldu. Sanayici veya tüketici olan, herkesin bilgisine sunulacak bu özel bilgiler, yüksek düzeyde, işlemlerin berraklığı ve basitliğinin etkeni olarak ISO'nun dikkatini üzerinde topladı.

«Bilgi verici etiketleme» de ISO'nun dikkatini çekti. ISO/TC 73, 1965 yılında, bu konuda 436 sayılı rekomandasyonu hazırladı. 1972 de, gözden geçirildi ve halen tasarı olarak üzerinde çalışılan bir konudur. Bilgi verici etiketleme, standardlaştırılmış, üreticilerin işbirliği ile tüketiciler tarafından saptanmış bir çok bilgiyi, bir özelliği ve kullanış öğütlerini kısaca belirtir. Alıcıya, açıklayıcı ve denetlenmiş bir bilgiyi sunar ve piyasada bulunan aynı tür öteki mallarla karşıla-

tırma olanağı sağlar. İsveç, Almanya Fransa gibi bazı ülkelerde uygulanan bu sistemlerin iyi bir kod'a olan ihtiyacı ISO tarafından böylece karşılanmıştır.

Doğruyu söylemek gerekirse, bilgi verici etiketleme, kendiliğinden kalite sağlayan bir sistem değildir. Daha çok, tüketiciyi eğiten bir amaçtır ve bu durumu bakımından reklamların berraklığı ve akıllı alıcıların gittikçe artan bir bilgi kaynağı olması yönüyle bu teşvike katkısı olur.

ISO, karşılaştırmalı deneyler ile de ilgilenmiştir. Bu sistem, bir pazarda bulunan ve aynı gereksinmelere dönük malların bir dizi deneyden geçirilmesi ve bu deney sonuçlarının karşılaştırılması görüşüne dayanır. Uzun süredir, ABD, İngiltere, İsveç ve Belçika'daki tüketici örgütleri bu deneyleri yapmakta ve sonuçlarını yayınlamaktadır. Öbür ülkelerde bu formül daha yaygınlaştırıldı ve yeni bir reklâm aracı formülü içinde görülerek ticaret fiimalarını da içine alan yeni örgütler kurulmağa başlandı. Uluslararası Tüketiciler Birlikleri Örgütü (IOCU) ile anlaşarak ve işbirliği yaparak, ISO/TC 73, bu alanda bir kod hazırlama işine koyuldu. Çok yapıcı bir işbirliği iklimi içindeki çalışmalar hızla ilerlemektedir.

Karşılaştırmalı deneyler, ISO tarafından konulan ön ilkelere göre, etiketleme gibi, tüketicilerin eğitiminde bir etmen oldu; aynı zamanda malların kalitesi bakımından da, sonuçların alıcıların seçimini etkilediği oranda yararlı olmaktadır. Bugün, ISO, düzen ve berraklık içinde yetkilileri harekete geçirerek, tüketiciler yararına olan bu çalışmada bir düzenleyici örgüt rolü oynamaktadır.

Uygulamaya dönük bu üç kod bir bütünü oluşturmaktadır. Standartlara uygunluk markaları, bilgi verici etiketleme ve karşılaştırmalı deneyler, tüketicilerin gerçek ve nesnel bir bilgi alması ve malların kalitesinin gelişmesi ne etken olarak katılmaları için temel olarak yararlanacak öğeler olmaktadır.

ISO'nun görevi böylece sonuçlanmış olmamaktadır. Ulusal ve uluslararası düzeyde, tüketici temsilcileri ile daha iyi işbirliği istenmektedir. ISO/TC 73, bu hususta bir forum hazırlamaktadır.

Son olarak, henüz eldeğmemiş durumda olan hizmetlerin kalitesi konusu da uluslararası standardlaştırma konusu olmaktadır. ISO/TC 73 tarafından bu konuda bir genel inceleme hazırlanmış; bu kesimdeki olanaklar ve öncelik saptanmıştır. Bir çok ülke, hizmetlerin kalitesi standartlarını yapmıştır. Fransa, X 50 - 001 «Satıcı - Alıcı ilişkileri - Özel Piyasa - Evlerde kullanılan cihazların satış ve satış sonrası hizmetlerinin iyi yapılması anlaşmalarına uygulanacak tip şartlar defteri - Satıcı ve tüketici» standardı ile NF K 40 - 001 «Sigortalar - Genel Sözlük» standardını uygulamaya koymuştur.

Bu alanda, tüketicinin hoşnutluğunu daha iyi sağlamak için aydınlatıcı, birleştirici ve tanımlayıcı uzun ve sabırlı çalışmalar yapılmaktadır. Öbür alanlarda olduğu gibi bu alanda da anlaşılır, tam, duyarlı bilgi sağlanması

için çalışılmaktadır. Uluslararası standardlaştırma bu alanda da yöntemler, araçlar ve genel gelişmeye katkıda bulunmak için bütün dünyada geçerli inancı getirecektir.

Çeviren : M. UYGUNER

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları

(Başarafa 7. sayfada)

rol gazlarını evlerinde ve iş yerlerinde kullanam geçiş halk topluluklarının güvenliğini yakından ilgilendirdiği; için Bakanlar Kurulu'na zorunlu uygulamaya koyulmuştur. Bu standard halen, tüp imalatçısı ve dağıtımçı firmalar tarafından zorunlu olarak uygulanmaktadır.

Yeni yayımlanan standartlardan,

TS 1445 «Sıvılaştırılmış Petrol Gazlarının (LPG) Taşıma Kuralları»;

«Dökme ve tüplere (TS 55) doldurulmuş, sıvılaştırılmış petrol gazlarının doldurulma ve boşaltılma kurallarını» kapsamakta; «standart olmayan tüplerle yapılan doldurma ve/veya boşaltmaları, dökme deniz doldurma ve boşaltmalarını ve sıvılaştırılmış doğal gazlarla yapılan işlemleri» kapsamı dışında bırakılmaktadır.

TS 1446 Depolama Kuralları Standardı ise;

«Dökme ve ambalananmış (tüplere doldurulmuş) gazların depolama kurallarını» saptamakta; diğer petrol ürünleri ile sıvılaştırılmış doğal gazların ve başka gazların depolama kurallarını» kapsamı dışı kabul etmektedir.

TS 1449 Taşıma Kuralları Standardının kapsamına ise, «kamyon, treyler veya yarı treylerlere sabit olarak yerleştirilen tanklar içerisinde ve tüplere (TS 55) doldurulmuş durumdaki sıvılaştırılmış petrol gazlarının taşınmasında uygulanacak kuralar ile kamyon, treyler veya yarı treyler üzerine daimi olarak yerleştirilen tankların yerleştirilmeleri ve güvenlik kuralları girmektedir». Standard; kamyon, treyler veya yarı treylerlere daimi olarak takılmamış tanklar ve standard dışı tüplerle yapılan taşımalara uygulanmamaktadır.

TSE Teknik Kurulu'nun, kararname Resmî Gazete'de yayımlandıktan bir yıl sonra zorunlu uygulamaya konulması için Bakanlar Kuruluna teklif etmevi kararlaştırıldığı bu üç yeni Türk Standardının; sıvılaştırılmış petrol gazı üreten, dağıtım ve taşıma işlerini vapan kuruluşlara ve dolayısıyla halkımıza, güvenlik yönünden büyük yararlar sağlayacağı umulmaktadır.

SUMMARY OF CONTENTS

THE STAGES OF PROGRESS OF STANDARDIZATION MOVEMENTS IN TURKEY

P. 3-4

The standardization movements in Turkey had commenced following the proclamation of the Republic and the suggestions of İstanbul and Adana Chambers of Commerce pertaining to standardization were intended to be substantiated based on the Law No. 1705 regarding «The Prevention of Adulteration in Trade, Control and Protection of Export» enacted in 1930.

The Law No. 1705 can not operate by itself for preparation or implementation of standard of a particular item but it authorizes the Government to prepare the standards and to put them into enforcement. In 1931 the Ministry of Economy (Ministry of Commerce) authorized the «Export Office» of that time to prepare standards. Then the drafts prepared by that office were transformed into form of separate regulations to cover certain groups of products and then put in effect.

During the above mentioned period, standards were prepared by the Government and the implementation, that is, inspection of standards was carried out by the Chambers of Commerce (private sector).

The above system went on until 1936, but due to some inconveniences involved the full responsibility of preparing standards, their conversion into regulations and customs outwards inspections were turned over to an organization within the Ministry of Commerce.

During the same period, however, standards were prepared and implemented by the Government.

Due to internationally wide spread of liberal democratic régimes following the World War II, the idea of preparation of standards by the organizations established with contribution of all sectors concerned to include «Scientific, Governmental, and Private Sectors», but carrying out of the implementation (inspection) of mandatory standards by the governments was sympathized.

The policy of that period was the policy of «separation of powers». Preparation of standards came out as a legislative function while inspection of standards as an executive function.

As the advent of democratic régime in Turkey the standardization movements were also intended

to be associated with this understanding, a UN standardization expert was sent for and efforts were made to establish a system to keep pace with contemporary developed countries. As a consequence of these efforts the establishment of an organization to include representatives from scientific, governmental, and private sectors to prepare our national standards was substantiated.

The Turkish Standards Institution (TSE) which was established within the Union of Chambers of Commerce, Industry, and of Commodity Exchanges of Turkey in 1954, acquired the totally autonomous public organizational status by the law No. 132 enacted in 1960.

The organizational structure of the Turkish Standards Institution which set a good example of the contemporary understanding and implementation of standards has been taken as a model by the national standards organizations established during the recent years in the developing countries.

Presently, TSE is authorized to prepare the «Turkish Standards», but the inspection of the standards put into mandatory enforcement by the Government order are carried out by the concerned ministries authorized by the same order.

Consequently, the authorities of preparing and implementing standards have been completely separated from each other as it is already being practiced in the liberal democratic countries.

In spite of its short past the number of national standards approved by the Turkish Standards Institution to date amounts to 1500 and 310 of which have been put into mandatory enforcement by the Turkish Governments.

All draft standards in consideration of the views of all the sectors referred to above are processed through the «Technical Committees», «Preparatory Groups», and «Sub-Committees» and submitted to the «Technical Council» for approval as the Turkish Standards.

According to the law No. 132 representatives of the ministries involved in standardization activities are also included in the TSE Technical Council as members. The Technical Council which, in addition to the said Government representatives, consists of members of the TSE Board of Governors, Chairmen of the Preparatory Groups and the representatives elected by the General Assembly, sees to be to the full conformity of standards both under preparation and enforcement to the scientific and technological requirements as well as the conditions in the country and the implementations by the government

by assuring the contribution of the government officials authorized to carry out the inspection of standards directly or indirectly. The Technical Council with such a composition is also capable of overcoming the inter-ministry difference of opinions and the duplications to arise in certain standardization work. (1)

As has already been mentioned the standardization movements in Turkey have gone through various experiments and stages as briefly repeated below:

- During the period 1930—1936 standards were prepared by the Government but the implementation was controlled by private sector;
- During the period 1936—1954 standards were both prepared and controlled by the Government;
- During the period 1960—1974, however, standards have been prepared by TSE (Scientific+Governmental+Private Sectors), but controlled by the Government.

In financially supported, the Turkish Standards Institution will easily expand its fields of activity and be in a better position to prepare all the standards to be deemed necessary for a rapid development.

(1) Almost all subject of standards fall in the scope

yangın
söndürme
araçları

- imalat • satış •
- iç • dış ticaret •

karaköy tünel cad. 38 kut han istanbul
telefon : 44 0916 - 49 5789

Ajans 70-70 (37)

of responsibility of more than one ministry. The standard for an item of canned food, for example, is a common subject for the Ministries of Health, Agriculture, Industry and Technology, and Commerce. By the same token, standards of olive oil, other vegetable oils, cotton, tobacco, various kinds of construction materials, forest products, various kinds of industrial products etc, have all to be considered within the similar frame of responsibility. The most realistic and economical way would, of course, be to get the whole work done by a single independent organization by bringing all those concerned together instead of having more than one concerned organization work separately on the same subject.

TSE MARK AGREEMENT WITH SÜMERBANK EREĞLİ (KONYA) COTTON FABRIC INDUSTRIES

P. 5

According to the TSE Mark agreement recently signed with the Sümerbank Ereğli (Konya) Cotton Fabric Industries the threads for sewing, embroidery, and lace-work being manufactured by them in conformity to the TS 606 covering the same line shall from now on bear the TSE Mark.

Due to the large scale consumption of the foregoing threads by the local industry and domestic services, enactment of such an agreement has been duly appreciated by all concerned.

President Sunter who made a few remarks in presence of the signatories and the audience during the ceremony held on 15 March 1974 stressed the significance of such an agreement in view of the consumer goods in conformity to the standards and expressed his optimistic opinion to the effect that the manufacturers of similar items would not delay in taking Sümerbank as a good sample to sign agreements with the Turkish Standards Institution.

According to the agreement the 4 different types of Sümerbank products covered by TS 606 shall bear the TSE Mark.

STANDARD congratulates the Sümerbank Ereğli Industries signig agreement with the Turkish Standards Institution and wishes them to be more productive in their future work.

SCOPE OF TSE MARK AGREEMENTS WITH SURTEL CO., YILMAZ CABLE CO., AND ELEKTROPAK CO., EXPANDS

P. 5

As they increase their lines of production, the manufacturers who already have the TSE Mark agreements with the Turkish Standards Institution have been submitting applications requesting their new lines of products manufactured in conformity to the relevant standards to be also included in their existing agreements.

In this connection, the applications submitted by the companies of Surtel Cable Industries, Yılmaz

Cable Industries, and Elektropak during the month of March were positively finalized and their new products put in the scope of the existing agreements.

By putting the new «NAV» type of cables in the scope of the agreement covering the TS 833 «N-Cables» number of the types of cables being manufactured by the Surtel Cable Industries bearing the TSE Mark went up to 16.

By addition of the new types of «NV» and «NVV» cables to the agreement covering the TS 833 «N-Cables» number of the types of cables being manufactured by the Yilmaz Cable Industries bearing the TSE Mark went up to 7.

Upon expansion of the scope of the agreement covering the products in conformity to the TS 40 series, the Elektropak Co. has now been manufacturing the new 250 V 10 A ground switches also bearing the TSE Mark.

The TSE Mark agreement formerly signed with the Şahin Balatacılık Industries of İstanbul to cover TS 555 «Automotive Brake Linings» has been cancelled because of the close of business by the manufacturer. The manufacturer has declared not to have left over any piece of item bearing the TSE Mark in his stocks as of 31 December 1973.

The names and titles of firms which have their agreements expanded and cancelled have been announced in the Official Gazette as well .

THREE NEW TURKISH STANDARDS COVERING LIQUIFIED PETROLEUM GASES (LPG) ARE PUBLISHED

P. 7

Three new Turkish Standards have been published following the approval of the TSE Technical Council. The new standards are listed as follows :

- TS 1445 «Rules of LPG Transportation»
- TS 1446 «Rules of LPG Storage»
- TS 1449 «Handling of LPG»

TSE ORGANIZES A SEMINAR IN APRIL

P. 7

The Turkish Standards Institution has been studying the steps to be taken for the promotion of standardization and control of standards in Turkey. The project being worked out by TSE in this connection will be submitted to the State Planning Organization upon completion as was requested.

As an implementation of the first phase of this program a seminar to be conducted during 15-16 April has been organized by the Institution. The seminar during which implementation of standards in the public sector will be covered is expected to be beneficial to all concerned.

NEW TURKISH STANDARDS

P. 9-13

The TSE Technical Council approved 68 new Turkish Standards during the three meetings held in March.

The Technical Council, in addition to the above, has approved the revisions made in certain standards as well.

The pages covering the news include the titles and scopes of the new Turkish Standards.

ABOUT THE SYSTEM

P. 17

When spoken of a system, any system whatsoever from a disorderly one to an economical, social or political system may be thought of. What is intended to do in these columns, however, is just to deal with the concept of «system» since it affects the standardization as well.

Due to its broad sense, the principles, rules, and procedures of a system are considered to be valid in every field. As a result, it is hoped to be tolerated if the association of ideas directs the discussions towards something different from what is intended to. The main objective is, of course, to get the readers wholeheartedly interested in and acquainted with the question of standardization. While trying to do this, however, efforts will be made in order not to cause any disillusion on them.

The Turkish dictionary issued by the Turkish Language Association defines the terminology «system» as «a group of facts, ideas, etc. arranged in an orderly way for a certain objective» while «orderliness» as «systematically». As is seen «order» and «system» are synonyms.

Since «standardization» is the process of establishing of a system, it should be observed through a bird's-eye view for the thorough comprehension of it.

Denser the trees the more inquisitive are the individuals to see the woods as a whole. Those who do not have such a feeling should be considered to be real happy.

Just try to visualize the exasperating instances you are involved. If you can not see the constitution because of legislation, the parliament because of parliamentarians, the government because of bureaucracy in the government departments, the traffic because of vehicles in the streets, the school because of those therein, and especially the Excellency of Expensiveness because of prices, how come you do not get lost in the forest.

Consequently, there is also the danger of not seeing the standardization because of standards. The only possibility of finding salvation, however, is to handle the problem as a whole in an orderly way.

As is known, there are certain relations between the elements within the entirety considered to be a system. The elements integrate within the di-

mensional area of these relations which is referred to as «holism» in the scientific language. The fact is that the system is greater and superior than the total of elements of its own as in the case of the nation when taken as an example. That is why the disorderly communities are considered as nothing but masses. What differs integrity from mass is this «holistic» characteristic, then.

The relations within an entirety are the components of a system as well as the relations of it with its environment. In addition, the internal and external relations effect each other. In adjustment of system the integrity of these relations should not be ignored.

This adjustment of system should not be underrated. In fact it is not an easy job, especially when the system to be adjusted lacks of flexibility. This is the age of rapid developments. The systems established, if lack of flexibility, either pass through crisis or totally collapse as effected by the rapid developments referred to.

No matter if the system is adjusted or changed, but to adjust it according to the current requirements is essential. While doing this we ought to know what the resources are and how to use them since there is no other alternative. There is one thing certain, however, that both to establish and operate a system is the man who is the new man, the man of the current century.

STANDARD FOR STEEL TUBES FOR COMPRESSED GASES

P. 18-19

Due to their characteristics suitable for use as fuel and their chemical effects, Mechanical Engineer Fuat Ünver states, that various kinds of chemical gases are being consumed in large scale in almost every field of industry, operations, workshops, laboratories, and for a number of other similar purposes. Also because of their hazardous characteristics such as inflammability, explosiveness, poisonousness, and suffocating effect, they are being transported in steel tubes for the sake of safety.

Since the necessary raw material is locally available, the steel tubes are already being manu-

factured locally in sufficient quantity to meet the local requirement, and even the export of them is anticipated in the very near future.

The Turkish Standards Institution taking the vital importance attributable to the steel tubes especially from the safety point of view has recently adapted the newly developed standard for the steel tubes through the Technical Council for enforcement as a mandatory standard. It is expected that the new standard will enable the manufacture of tubes comparable in quality to those manufactured outside the country and as a result the rate of accidents will be reduced down to the minimum.

The author concludes his article by giving some technical details covered in the standard.

STANDARD FOR EGG-PLANTS

P. 20-21

The egg-plant which, generically known as Solanaceae and said to have originated from India and brought over to Turkey sometime during the 16 th century, is one of the important agricultural products that both the producer and the seller make remarkably great profit on, states the Agricultural Engineer Arıçtan Tönük in his article as headed above.

Mr. Tönük states the TS 1255 «Egg-plants» which is one of the series of the fresh fruit and vegetable standards consisting of 6 sections under UDC No. 635.34.

The author concludes his article by giving detailed technical information about the standard to include the packing, and other particulars of the egg-plant as a foodstuff.

QUALITY OF GOODS AS AN INTERNATIONAL QUESTION

P. 27-28

The article appeared in Courrier de la Normalisation, AFNOR's monthly as written by A. THIARD has been translated and presented to the Turkish readers.